

Vysoká škola evropských a regionálních studií, Z. Ú., České Budějovice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SEXUÁLNÍ OBTĚŽOVÁNÍ DĚTÍ NA INTERNETU A KYBERŠIKANA

Autor práce: Jan Michálek

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jan Michálek

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Sexual Harassment on the Internet and Cyberbullying

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: Prosinec 2020

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je zjistit, jaká je aktivita dětí na sociálních sítích, kontakty s neznámými lidmi a míra rizika s tím spojená. Vedlejším cílem je navrhnout opatření směřující ke snížení rizika u dětí tak, aby se nestaly obětí sexuálního obtěžování na internetu a kyberšikany.

Student: Jan Michálek	29.4.2021 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	25.5.2021 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	25.5.2021 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	26.5.21 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	31.5.2021 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

MICHÁLEK, J. *Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 77 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: Internet, děti, nebezpečí na internetu, sociální sítě, kyberšikana...

Bakalářská práce popisuje problematiku sexuálního obtěžování dětí na internetu a kyberšikany. Práce se dělí na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části jsou vymezené a popsány základní pojmy, které úzce souvisejí se sexuálním obtěžováním a kyberšikanou. Dále popisují prevence a rizika spojené s touto problematikou.

Praktická část byla provedena dotazníkovou metodou, v níž byly tázány děti od dvanácti, do patnácti let. Tyto výsledky jsem porovnal podle pohlaví a věku. Vyhотовil jsem analýzu, díky které jsem zjistil, kolik dětí tráví času na internetu, zdali kontrolují rodiče činnost dětí na internetu, jestli děti mají základní bezpečnostní znalosti na sociálních sítích a jestli se setkaly někdy s kyberšikanou.

ABSTRACT

MICHÁLEK, J. *Sexual Harassment on the Internet and Cyberbullying: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 77 p. Supervisor: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: management skills, regional management...

This bachelor thesis describes the issue of sexual harassment of children on the internet and cyberbullying. Bachelor thesis is divided into theoretical and practical part.

The theoretical part defines and describes the basic concepts that are closely related to the sexual harassment and cyberbullying. I am also describing the prevention and risks associated with this issue.

The practical part was carried out using a questionnaire method for children from the age of twelve to fifteen which were interviewed. I compared these results by gender and age. I conducted an analysis of those results to find out how much time children spend on the Internet, parents check children's activities on the Internet, children have basic security knowledge on social networks and whether they have ever encountered cyberbullying.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Definice základních pojmů	12
2.1 Kriminologie	12
2.2 Viktimologie.....	12
2.2.1 Viktimnost.....	12
2.2.2 Viktimizace	13
3 Internet	14
3.1 Historie internetu	14
3.2 Sociální sítě	15
3.2.1 Facebook	15
3.2.2 Twitter	16
3.2.3 Instagram.....	16
3.2.4 YouTube.....	17
3.2.5 Skype.....	17
3.3 Nebezpečí internetu	18
3.3.1 Sociální inženýrství.....	18
3.3.2 Dětská pornografie	19
3.3.3 Kyberstalking	19
3.3.4 Kybergrooming	20
3.3.5 Etapy Kybergroomingu.....	20
3.3.6 Riziková skupina Kybergroomingu	20
3.3.7 Phishing.....	21
3.3.8 Sexting	21
3.3.9 Happy Slapping.....	22
4 Sexuální obtěžování dětí na internetu	23
4.1 Právní úprava sexuálního obtěžování dětí.....	24

4.1.1	Trestněprávní ochrana mládeže.....	24
4.1.2	Oblast dětské pornografie	24
4.2	Projevy sexuálně obtěžovaného dítěte.....	25
4.3	Prevence rizik	25
4.3.1	Etická výchova ve škole.....	25
4.3.2	Přístup rodičů	26
4.3.3	Linka bezpečí	26
4.4	Kriminalita proti dětem a mládeži.....	27
4.4.1	Faktory působící ve společnosti	27
4.4.2	Faktory působící uvnitř rodiny.....	27
4.4.3	Faktory spočívající v jednotlivci	28
5	Kyberšikana	29
5.1	Znaky kyberšikany	29
5.1.1	Pocit anonymity	30
5.1.2	Neomezenost útoků.....	30
5.1.3	Neomezený okruh útočníků	30
5.1.4	Neomezený prostor a prostředky	30
5.1.5	Trvalost	31
5.1.6	Proměnnost agresora	31
5.1.7	Proměna oběti	31
5.2	Způsoby kyberšikany	31
5.2.1	Webové stránky.....	31
5.2.2	Sociální sítě na internetu	32
5.2.3	Chatování	33
5.2.4	Ukradení účtu.....	33
6	PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
6.1	Cíl výzkumu	34
6.2	Výzkumné otázky.....	34

6.3	Metodika.....	34
6.3.1	Metodika a technika sběru dat.....	34
6.3.2	Výzkumný soubor	34
6.3.3	Realizace výzkumu	35
6.3.4	Analýza dat a výsledky výzkumu	35
6.3.5	Etika výzkumu	65
6.4	Výsledky výzkumu a návrhy řešení	65
	Diskuse.....	66
	Závěr	69
	Seznam použitých zdrojů	71
	Seznam zkratk	73
	Seznam grafů.....	74
	Přílohy.....	76

Úvod

Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana je dnes velmi aktuální téma. Současná generace dětí vyrůstá v době internetu, což přirozeně vede k tomu, že jejich vztah k němu je velmi silný. Přestože možnosti na internetu se neustále vyvíjí a rozšiřují, právě děti jsou ty, které dokážou s tímto vývojem neustále držet krok. Díky internetu, sociálním sítím a internetovým programům, můžou děti studovat z domova, hrát hry nebo být v neustálém kontaktu s kamarády. Právě sociální sítě jsou aktuálně v tomto ohledu nejvíce nebezpečné. Děti na nich tráví většinu dne, ať už doma či ve škole a bohužel nekomunikují skrze ně pouze s rodinou, známými, či kamarády. Velmi často se stává, že je touto formou osloví cizí člověk, který se zdánlivě snaží skamarádit, ale jeho záměrem je dostat z dítěte citlivé fotografie, videa, či dokumenty a je potřeba si přiznat, že často také úspěšně. Kvůli neznalosti, neopatrnosti a naivitě bývá velmi časté, že děti pošlou přesně to, co se po nich chce. A právě to může vést, mimo jiné, k následné kyberšikaně. Děti jsou od takových útočníků vydírány pod různými pohrůžkami a útočníci je nutí k poslání dalších, často ještě intimnějších souborů.

Je velmi důležité děti informovat o možných rizicích, které může takové sdílení přinést. Pravidelně komunikovat o činnostech vykonaných dětmi na internetu a také je kontrolovat, co s kým sdílí. Myslím, že by bylo vhodné pokusit se děti přesvědčit, aby si našly zábavu, k níž není potřebný počítač, ani internet.

Práce obsahuje teoretickou část, ve které budou popsány základní pojmy, kterými jsou kriminologie a viktimnost. Dále se práce zaměří na internet, druhy a způsoby využití konkrétních sociálních sítí. Další kapitola se zaměří na vyjmenování a popsaní některých základních nebezpečí na internetu. Bude nastíněna právní úprava sexuálního obtěžování dětí, takovéto obtěžování popsané, také vypíchnuta základní prevence rizika. A na konci této teoretické části práce bude popsána kyberšikana, její znaky a způsoby. V praktické části bude zaměřeno na cíl výzkumu, rozebrané dotazníkové šetření, vyhodnocené výsledky a návrhy opatření.

V této práci bude čerpáno z odborné literatury zaměřující se na danou problematiku, neodbornou literaturu, která obsahuje konkrétní případy a užitečná fakta a internetové stránky s touto problematikou.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je zjistit, jaká je aktivita dětí na sociálních sítích, kontakty s neznámými lidmi a míra rizika s tím spojená. Vedlejším cílem je navrhnout opatření směřující ke snížení rizika u dětí tak, aby se nestaly obětí sexuálního obtěžování na internetu a kyberšikany.

V práci budou objasněny základní pojmy, popsáno, vysvětleno a odůvodněno nebezpečí, které je spjato se sexuálním obtěžováním dětí na internetu a kyberšikanou. Při stanovení základních pojmů jako je sexuální obtěžování, kyberšikana a další, bude vycházeno z literatury od Vanessy Rogers, při zjišťování psychologie internetové oběti a pachatele bude vycházeno z díla autorky Lenky Hulanové. V teoretické části bude provedena rešerše literatury a právních předpisů a jejich analýza. V praktické části bude použita strategie kvantitativní, kdy za využití metody dotazování a techniky dotazníku budou zjišťována data, která budou podrobena analýze a následné syntéze. Dále bude následovat diskuse výsledků, kde budou vyhodnoceny výzkumné cíle. Nakonec budou zmíněny návrhy opatření vztahující se k dané problematice.

2 Definice základních pojmů

2.1 Kriminologie

Je samostatná multidisciplinární věda, která zkoumá za pomoci teoretických postupů a empatických metod stav, strukturu, dynamiku a příčiny kriminality. Dále její pachatele, oběti, jejich vzájemný vztah či její kontrolu (sankční systém). Díky provázanosti s jinými obory jako zejména sociologickými, psychologickými, psychiatrickými, pedagogickými, porovnává, přejímá, propojuje a harmonizuje jejich poznatky. Samostatným vědním oborem se považuje díky vlastnímu předmětu zkoumání, speciální terminologii, vlastním metodám zkoumání či systému teorie. Využívá také zdroje z policejní a justiční statistiky, poznatky z vyšetřovacích spisů, výsledky z lékařských záznamů, poznatky z vězeňské praxe, poznatky z psychologie, pedagogiky, etiky a filozofie, statistické a sociologické výzkumy či poznatky z kriminalistiky a dalších vědních oborů.¹

2.2 Viktimologie

Je věda, která se nazývá obětí trestného činu. Osoba, bezprostředně dotčená trestným činem se označuje jako oběť. Pojem oběť má mnoho podobností s termínem poškozený, není ovšem totožný. Ve viktimologii je obětí pouze fyzická osoba, nikoliv právnická, ta může být označena jako poškozený. Viktimologie je považována na součást kriminologie. *„Tím, že obrací pozornost na oběť jako na účastníka procesu kriminogeneze, přispívá viktimologie k obohacení kriminologických znalostí o etiologii trestné činnosti. Velmi přínosné jsou výsledky viktimologických bádání pro prevenci kriminality.“*² Viktimologie tedy zkoumá osobu oběti, včetně její biologických, psychických a sociálních vlastností. Její vztah s pachatelem. Jakou má oběť roli při procesu odhalování, vyšetřování či soudním projednávání. Jakým způsobem lze pomoc oběti nebo ji odškodnit.³

2.2.1 Viktimnost

Viktimnost je pravděpodobnost člověka, nebo skupiny osob, s jakou se stanou nebo nestanou obětí trestného činu. Dle Hentinga je osoba u, níž je vzhledem k jejímu chování nebo k jejím vlastnostem veliké riziko, že se stane obětí trestného činu, ale ještě se nestala, nazývána potencionální obětí.⁴ S Viktimností je spojený věk, zejména v

¹ SVATOŠ, R. Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 10-11.

² NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. Kriminologie. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 150.

³ SVATOŠ, R. Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 34.

⁴ HENTIG, H. *The Criminal and His Victim*. New York : Schocken Books, 1948 (reprint 1979)

násilných situacích. Vzhledem ke způsobu života a nedostatku zkušeností se mladí lidé stávají obětmi ublížení na zdraví nebo psychiku podstatně častěji než dospělí. Viktimnost můžou ovlivnit také psychické vlastnosti, a to zpravidla agresivita jak fyzická, tak slovní. Dalšími vlastnostmi, které mohou ovlivnit viktimnost, jsou lehkomyšlnost, dobrodružnost nebo nekritická důvěřivost. Nutno zmínit také cizince, přistěhovalce, nábožensky či rasově odlišné menšiny, pro které jsou typické násilí, nebo rasové nenávisti.⁵

2.2.2 Viktimizace

V tomto procesu se z potenciální oběti stává skutečná. Vědní obor „viktimologie se zabývá specifickými problémy viktimizace, zejména chováním oběti (např. Flirt, týrání v rodinách), vztahem oběti a pachatele (např. Objektivní – bydlí ve stejném domě, kde bydlí milenci, manželé) a mírou viktimizace (index viktimizace = počet obětí na 100 000 obyvatel)⁶ Je to tedy proces kdy se z potenciální oběti stává reálná oběť a z jedince oběť.

⁵ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. s . 152.

⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 35.

3 Internet

Internet můžeme pochopit jako globální síť počítačových sítí, ale také i společenství lidí, kteří ho vytváří, a kteří spolu jeho prostřednictvím komunikují.⁷ Dá se také nazvat celosvětovým systémem, díky němuž se slučují uživatelé z různých zařízení do jednoho celku. Jedná se o jedinečný lidský projekt z minulého století, který významně změnil celou elektronickou komunikaci. Internet si lze lépe představit jako pavučinu, kde vlákno je spojovacím prvkem a uzly vlákna jsou jednotliví uživatelé.⁸ Hlavním smyslem internetu je možnost sdílení dat, získávání informací a propojování zařízení na neomezenou vzdálenost. Síť, která pokrývá celou zeměkouli. Uživatelé, kteří právě užívají připojení internetu, jsou připojeni tak zvaně on-line.

Velikou výhodou internetu je, že se dá komunikovat s velkým množstvím uživatelů po celém světě. To má nesporné výhody, jako třeba zlepšování komunikace cizího jazyka, obchodování odkudkoliv po celém světě, rozšiřování přátel, či sociálních skupin, organizování veřejných akcí, nebo jen poslouchání hudby, nebo sledování filmů. Další nespornou výhodou je svoboda publikování, díky níž může okamžitě a téměř anonymně sdílet kdokoli, jakékoli informace.

3.1 Historie internetu

Počátky internetu sahají do 60. let minulého století, kde americké ministerstvo obrany zadalo úkol Kalifornské univerzitě na Los Angeles (UCLA) vymyslet síť, která by umožnila vzdálenou komunikaci mezi velitelskými vojsky nebo dokonce přečkala atomovou válku. Na základě tohoto úkolu, přišli v roce 1969 s testovací sítí ARPANET⁹. Většího rozvoje se internet dočkal během 70. let, v tomto období síť s oblibou začali využívat studenti a vědci v USA. Díky tomu během 70. let ARPANET přesáhl hranice USA a byl přejmenován na INTERNET. V roce 1991 vzniká www (World Wide Web), tedy možnost pro přenos hypertextových a grafických informací, což vedlo k obrovskému rozšíření internetu po celém světě. V české republice se internet objevil poprvé v únoru roku 1992 na škole Vysokého učení technického v Praze.¹⁰

⁷ KRÁL, M., *První kroky s internetem*. Vydal. Grada 2014. s. 16.

⁸ www.sprava-site.eu/internet/ [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.sprava-site.eu/internet/>
Co je to internet?

⁹ BLUM, A. *Z čeho je internet: výprava do nitra světové sítě*. Brno: Computer Press, 2013. s. 43.

¹⁰ www.jaknainternet.cz. [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <http://www.jaknainternet.cz/page/1205/historie-internetu/>

3.2 Sociální síť

Sociální síť se ve světě internetu dají nazvat jako nedílnou součástí, díky níž je komunikovat s lidmi po celém světě. Kolouch uvádí následující termín pro sociální síť: „*Termín sociální síť označuje druh služby, která umožňuje uživatelům komunikovat, sdílet data a informace (více či méně trvalým způsobem) a provádět další aktivity. Tímto se sociální síť výrazně odlišují od jiných způsobů komunikace, jako je například telefonický hovor.*“¹¹ Kožíšek a Písecký v knize *Bezpečně n@ internetu* nazvali sociální síť jako internetovou službu, která umožňuje internetovým komunitám, jejichž členové mají společné zájmy nebo koníčky a stýkají se a komunikují na internetu prostřednictvím speciálního softwaru nebo služeb vytvářet veřejné, uzavřené, nebo firemní profily, prezentace, diskuzní fóra a nabízí prostor pro sdílení fotografií, videí, obsahu a dalších aktivit.¹²

Obsah na sociálních sítích tvoří ve většině případů jejich uživatelé. Ti mohou prostřednictvím příspěvků nebo veřejné komunikace, chatů a dalších kanálů vytvářet obsah. Velice oblíbené jsou tematické skupiny, diskusní fóra, kde si lidé vyměňují zkušenosti a názory na určité téma (novinky, erotika, zdraví...). Rozmach sítí nastal v období takzvaného „neomezeného internetu“ který byl do té doby pro mnohé uživatele drahý a nedostupný. V současné době je celosvětově největší sociální sítí Facebook, kterou na začátku roku 2022 užívá více než 2,7 miliardy lidí.¹³ Dnes však existují stovky sociálních sítí. Sociální síť používá dnes přes 3,4 miliardy lidí, tedy polovina celosvětové populace. „*Sociální komunikace v rámci sociální sítě je bezprostředně závislá na množství aktivních uživatelů. Sociální síť prožívají velký rozmach právě v kyberprostoru, avšak vázanost na toto virtuální médium není nezbytnou podmínkou pro její existenci.*“¹⁴

Sociálních sítí v dnešní době existuje celá řada. Mezi celosvětově nejvíce a nejčastěji používané patří Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat, YouTube či Skype. Mezi nejpopulárnější české zástupce se řadí Spolužáci.cz či Lidé.cz.

3.2.1 Facebook

Nejsilnější a nepoužívanější sociální sítí je Facebook. Do dnešní doby má obrovské množství uživatelů. „*Byla spouštěna 4. února 2004 zakladatelem Markem Zuckerbergem*

¹¹ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 151.

¹² KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 24.

¹³ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 24.

¹⁴ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 152.

*s cílem vytvořit síť pouze pro studenty Harvardské univerzity s doménou thefacebook.com. Od 11. srpna 2006 byla otevřena celému světu, s omezením dolní hranice pro registraci 13 let. Posláním Facebooku je poskytnout lidem moc sdílet a učinit tak svět otevřenější a propojenější. Na základě této interpretace lze považovat jeho základní funkcionalitu jako službu umožňující kontakt mezi lidmi, která usnadňuje komunikaci pomocí sdílení informací, fotografií, videí, či vytváření skupin“.*¹⁵

Facebook slouží zejména k zobrazování fotografií, videí, textů, informací či odkazů které uživatelé sdílí. Často se také používá k tzv. chatování neboli komunikování mezi ostatními uživateli. Dá se využít k tváření anket, dotazníků, organizování různých akcí, obchodování nebo hraní her. Uživatel se musí zaregistrovat skrze e-mailovou adresu. Poté komunikuje s jinými uživateli, které si přidá do přátel, nebo kterým sleduje jejich obsah. Facebook také umožňuje sdílené položky jiných uživatelů okomentovat, reagovat na něj, nebo jej sdílet dál.

3.2.2 Twitter

Twitter je jedním z nejpoblárnějších sociálních sítí na světě. Byl založený v červenci roku 2006 Jackem Dorseyem, Noahem Glassem, Bizem Stonem a Evanem Williamsem. Přelomová pro Twitter byla konference South by Southwest v roce 2007, kdy bylo poprvé odesláno několik desítek tisíc tweetů za jediný den, kvůli čemuž museli autoři řešit problémy s přetížením sítě. V současné době má Twitter kolem dvou set miliónů uživatelů.¹⁶ *Umožňuje psát uživatelům krátké zprávy neboli tweety, jejíž maximální délka je 140 znaků. Tweety se poté zobrazí na autorově profilu a u jeho odběratelů.*¹⁷ Ostatní uživatelé je mohou retweetnout neboli přesídlit na svůj profil, okomentovat jej, nebo na něj reagovat.

3.2.3 Instagram

Tato sociální síť byla v roce 2010 založená Kevinem Systromem a Mikem Kriegerem. Dne 6. října 2010 byl oficiálně spuštěn Instagram a jen za první den se mu povedlo nakumulovat 25 000 uživatelů. Koncem prvního týdne měl přes 100 000 stažení a v polovině prosince se počet uživatelů dostal na 1 milion. Dnes

¹⁵ KRÁL, M. *Bezpečný internet: chraňte sebe i svůj počítač*. Praha: Grada Publishing, 2015. Průvodce (Grada). s. 172.

¹⁶ [www.aktualne.cz \[online\]. \[cit. 2022-02-09\]. Dostupné z: https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/twitter/r~i:wiki:1441/](https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/twitter/r~i:wiki:1441/)

¹⁷ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 26.

má miliardu aktivních uživatelů po celém světě.¹⁸ Instagram je zaměřený na fotografie, jejich sdílení, zveřejňování, základní úpravu, nebo dočasné zobrazení, tak zvané instastory. Ostatní uživatelé mohou na fotografie reagovat, komentovat je, nebo je předsdílet. Instagram také nabízí chatovací místnost, která umožňuje komunikaci s uživateli, kteří se navzájem sledují.

3.2.4 YouTube

YouTube je největší sociální síť s videoobsahem. Byl založen v roce 2005 bývalými zaměstnanci PayPalu (Chad Hurley, Steve Chen a Jawed Karim) s vizí stát se platformou pro sdílení videosouborů. V listopadu 2006 byl koupen společností Google za 1,65 miliardy dolarů. Účty uživatelů Google a YouTube jsou dnes propojené. Umožňuje uživatelům videa nahrávat, komentovat, hodnotit a sdílet. Nejčastěji jsou zde umístěny videoklipy, hudební klipy, video vlogy či vzdělávací videa a tutoriály¹⁹.

3.2.5 Skype

Skype se řadí mezi nejpůvodnější internetové a hlasově komunikační služby na světě. Používá ho více než 100 miliónů lidí, což bylo v roce 2007 více než u všech ostatních poskytovatelů dohromady. Umožňuje komunikaci v reálném čase napříč kontinenty, hranicemi, státy a časovými pásmy. Hlavní zaměření skypu jsou propracované a čisté videohovory a posílání zpráv digitálních souborů téměř odkudkoliv na světě. Lze ho také využít k volání lidem na veřejné i mobilní telefony za nižší cenu než u telefonních operátorů. Skype Technologies byla první společnost, která dodala čisté a konzistentní hovory přes internet, a výsledkem toho bylo, že Skype je používán ve většině zemí na světě.²⁰

Stinnou stránkou skypu je, že díky jeho obrovské rozšířenosti, popularitě a jednoduchosti ovládání, je jedním z hlavních prostředků k pokusům o sexuální obtěžování přes internet. Na základě dokumentu *V síti* a knize navazující na tento dokument „*Kdo chytá v síti*“ je jasně zřetelné, že nejčastější používanou sociální sítí ke komunikaci a pokusům o videohovor je užíván právě Skype.

¹⁸ <https://www.kurzy.cz/> [online]. [cit. 21-01-30] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/560690-instagram-aktualne-nejdynamictejsi-socialni-sit-v-cr-slavi-10-let/>

¹⁹ www.Sitevhrsti.cz [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/socialni-site/youtube/>

²⁰ MAX, H. a Taylor R. *Skype: kompletní průvodce*. Praha: Grada, 2008. Průvodce (Grada). s. 23.

3.3 Nebezpečí internetu

Počítačovou kriminalitu můžeme rozdělit na protiprávní jednání, kdy počítač je terčem útoku nebo protiprávní jednání spáchané prostřednictvím počítače, jako nástrojem trestné činnosti. Jednotlivé kategorie se nutně musí prolínat, velice často je při spáchání trestného činu jeden počítač nástrojem a druhý jeho terčem, koneckonců, až na výjimky, se bez počítače do jiného počítače proniknout nedá.²¹ „Vzhledem ke globální povaze internetu, snadnost vyrábění a distribuování nelegálních materiálů mezi různými servery a uživateli internetu vedla a vede ke vzniku velkého problému. Mezi nejrizikovější oblasti, týkající se dětí, patří:

- získávání informací, fotografií a videí obětí;
- vystavování obětí nebezpečným a nevhodným materiálům, jako je například, fotografie a sexuálně agresivní chování;
- kybergrooming;
- pobízení k nebezpečnému a nevhodnému chování
- kyberšikana.

*K mezinárodním problémům dnes patří právě dětská online pornografie a kybergrooming“.*²²

Drtivá většina rizik pro děti na internetu vyplývá ze sociálních sítí. Mimo výše zmíněná rizika se mohou setkat, mimo jiné, také s viry, které by mohly krást uživatelům identity, parazitovat na jejich sociálních vztazích, sbírat data o jejich chování a chování jejich přátel, a tím získat citlivé informace, dokumenty či soubory.²³

3.3.1 Sociální inženýrství

Existuje mnoho způsobů, kterými mohou lidé na internetu ostatní uživatele podvést, okrást nebo zneužít. Internet jako takový je bezpečný, nebezpeční jsou na něm pouze lidé, kteří vymýšlejí způsoby, jak dosáhnout svých cílů. Ve skutečném životě možná stačí vytrhnout peněženku z ruky, na internetu je ale pouze vzdálená a útočníci se k ní musí rafinovanou cestou dostat. K tomu slouží propracované metody, které se velice často mění a zdokonalují s ohledem na úspěšnost útoků.

²¹ MATĚJKA, M. *Počítačová kriminalita*. Praha: Computer Press, 2002.

²² HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 35.

²³ SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi.s.587.

Mnozí lidé žijí v přesvědčení, že k ochraně na internetu stačí dlouhé heslo, nainstalovaný antivir a bezpečné připojení z domova. Sociální inženýři nevyužívají hrubou sílu k dosažení svého cíle. Jejich útok je sofistikovaný a má několik fází. Neplýtvají úsilím a nesnaží se prolomit heslo přes útok, protože vědí, že daleko jednodušší je zeptat se na něj přímo oběti.²⁴

Dále se v knize *Bezpečně n@ internetu* uvádí, že sociální inženýrství je způsob manipulace lidí, za účelem provedení určité akce nebo získání určité informace. Ve většině případů útočník nepřichází do osobního kontaktu s obětí. Útoky obsahují prvky přesvědčování a manipulace a jsou vedeny buď náhodně, nebo cíleně na konkrétní osoby. Sociální inženýři se dokážou poučit ze svých chyb a své útoky dokážou neustále vylepšovat a přizpůsobovat prostředí.²⁵

3.3.2 Dětská pornografie

Dětská pornografie je jedna z největších rizik dnešní doby na internetu. Pro mnoho lidí je téměř synonymem slova internet. Ovšem pravdou je, že zneužívání dětí pro výrobu pornografických materiálů se provádělo již dávno před vznikem internetu. Internet ovšem umožnil její šíření účinným a značně anonymním způsobem, jaký v dřívějších dobách neměl obdoby.²⁶

3.3.3 Kyberstalking

Kyberstalkingem se rozumí chování zahrnující opakované pokusy o navázání nevyžádaných kontaktů, či komunikace na internetu, která vzbuzuje obavy nebo diskomfort oběti. Dá se říct, že kyberstalking je opakované, obtěžující a výhružné chování prostřednictvím internetu nebo jiných elektronických prostředků komunikace. Kyberstalker je někdo, kdo svou zamilovaností, sexuálními motivy či vyhrožováním neustále elektronicky obtěžuje jiného uživatele prostřednictvím chatu, e-mailu, spamu, SMS a podobně.²⁷ K nebezpečnému pronásledování mají obzvlášť velké skony bývalí partneři, osoby, jejichž city nejsou opětovány nebo lidé se zájmem o známé osoby, či

²⁴ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 36.

²⁵ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 123.

²⁶ SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi.s. 192.

²⁷ HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 69-70.

blízké. Často se snaží svým chováním druhé manipulovat, citově vydírat, většinou díky velkému množství zpráv, telefonátů a pokusů o setkání s různými záminkami.

Kyberstalking může mít mnoho podob, lze ho klasifikovat podle typu elektronické komunikace, která se používá k pronásledování oběti, a také podle toho, do jaké míry je tato komunikace soukromá nebo veřejná. Dále jej můžeme rozdělit na přímý a nepřímý. Přímý kyberstalking zahrnuje například používání mobilních telefonů a e-mailů pro posílání zpráv s obsahem nenávisti, nemravnosti, hrozeb či zastrašování obětí. Nepřímý kyberstalking zahrnuje používání internetu k zobrazování zpráv plných nenávisti a vyhrožování, anebo je používán k šíření nepravdivých zpráv o oběti. Tyto zprávy mohou být zveřejněny na webových stránkách, v místnostech chatu, na diskusních fórech a podobně.²⁸

3.3.4 Kybergrooming

Kybergrooming je jednání, které představuje psychickou manipulaci s osobou, realizovanou prostřednictvím internetu či informační a komunikační technologie (mobilní telefon apod.) Účelem kybergroomingu je vyvolat v oběti falešnou důvěru a přimět ji tak k osobní schůzce. Výsledkem této schůzky může být jakýkoliv fyzický, sexuální či jiný útok na oběť. Oběti kybergroomingu bývají převážně děti, ale mohou jimi být i dospělé osoby. Nejčastějšími oběťmi jsou dle statistik dívky ve věku 13-17 let. Tato manipulace je zpravidla dlouhodobá a trvá řádově několik měsíců až let. Závisí na druhu manipulace a důvěřivosti oběti.²⁹

3.3.5 Etapy Kybergroomingu

- Vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí (útočník je velmi trpělivý)
- Podplácení dárky či jinými službami, vytváření kamarádského vztahu
- Vytvoření emoční závislosti oběti na útočnickovi
- Osobní setkání
- Sexuální obtěžování, zneužití dítěte či jiný útok

3.3.6 Riziková skupina Kybergroomingu

- Teenageři (zajímá je lidská sexualita, jsou ochotni o ní hovořit)
- Děti s nízkou sebeúctou nebo nedostatkem sebedůvěry

²⁸ HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 69-70.

²⁹ KOLOUČH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 312-313.

- Děti s emocionálními problémy, oběti těžké životní situace (často hledají náhradu za své rodiče a potřebují pomocnou ruku)
- Děti naivní a přehnaně důvěřivé ³⁰

3.3.7 Phishing

V českém překladu je možné vyložit tento termín jako „rybaření“. Jde o podvodnou techniku, která je založena na získávání údajů, jimiž mohou být hesla, fotografie, nebo jiné údaje. Většinou je tato metoda využívána v elektronické komunikaci, kde se pod nějakou záminkou snaží získat z uživatelů citlivé údaje. K dosažení kýženého cíle jsou využívány metody zaslání různých zpráv, hlavně e-mailů a SMS, ve kterých se snaží pod cizí identitou nebo autoritou zmanipulovat uživatele ke konkrétní akci. To může být zadání osobních údajů do falešných stránek, které vypadají jako originální. Ve většině případů jde o pole, kde lidé vyplňují jméno a heslo, nebo jiné údaje, které pak slouží útočníkům ovládnout jejich uživatelský účet. I když je informovanost o tomto jevu dostatečná, existují stále lidé, kteří si i po přečtení varovného článku na internetu musí podvodnou stránku vyzkoušet.³¹

3.3.8 Sexting

Je definován jako nebezpečné chování zejména v prostředí sociálních sítí. Jeho název vznikl sloučením slov sex a texting. Jde o elektronické rozesílání textových zpráv, fotografií či videa se sexuálním obsahem. Tento materiál se sexuálním podtextem může být na sociální síť či jiná datová úložiště nahráván přímo jeho samotnými autory nebo jiným uživatelem, který k takovému materiálu zakázal přístup. Nejčastěji se tak stane dobrovolným posíláním souborů se sexuálním obsahem, pořízené samotným odesílatelem. Posléze je získaný materiál použit pachatelem k vyhrožování, nebo vydírání. V jistých případech může pachatel požadovat další videa, či fotografie pod pohrůžkou zveřejnění již zasláního materiálu, a to pro osobní potřebu, nebo se záměrem zveřejnění na internetu. V jiném případě pachatel vyhrožuje zveřejnění již v minulosti získaných fotografií k jinému účelu (obnovení partnerského vztahu, sexuálním aktivitám nebo zaslání finanční částky).³²

³⁰ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 312-313.

³¹ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 123.

³² KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 314-315

3.3.9 Happy Slapping

Happy Slapping označuje natáčení reálného fyzického napadení nic netušící oběti. Natáčení fyzického nebo sexuálního útoku a jeho zveřejnění je častým prostředkem kyberšikany. Obvykle se jedná o útok na náhodně vybranou osobu, např. děti v parku. Jeden útočník, či jejich skupina, napadne oběť a další z agresorů natáčí dění na kameru nebo mobilní telefon. Cílem je získat maximálně šokující, originální dokument, který agresori zveřejní např. na některém z internetových portálů pro sdílení videa. Kritériem úspěchu je rostoucí počet zhlédnutí videa i míra brutality. Důsledky útoků mohou být pro oběť fatální. Rozhodně neodpovídají českému překladu: Spokojené fackování.

Ačkoliv se to nezdá, odmítnout výzvu vrstevníků ke spoluúčasti „v akci“ vyžaduje od dítěte odvalu. Odmítne-li jednotlivec, nebude jedním z nich, nebude „členem tlupy“. Proto se občas k nepravostem přidávají i děti, od nichž byste to nečekali.³³

³³ ECKERTO VÁ, L. a DOČEKAL, A. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. s. 67

4 Sexuální obtěžování dětí na internetu

Sexuální obtěžování dětí na internetu je poměrně častým jevem. Protože se děti bez dozoru dospělých pohybují na internetu velmi často. Na základě dotazníkového šetření se prokázalo, že děti tráví na internetu průměrně 4,5 hodiny denně. Tento čas děti tráví nejen hraním her, ale také navštěvováním neznámých webových stránek či sociálních sítí, a právě sociální sítě jsou hlavním zdrojem tohoto problému. Zde internetoví útočníci oslovují děti, které mnohdy neznalé rizik a bez zábran oslovení přijmou a dají možnost útočníkům se s nimi spřátelit a navázat užší vztahy. Cílem této snahy je získat od dětí fotografie, či video se sexuální obsahem nebo se s nimi spojit skrze webkameru a vyžadovat po nich odhalení intimních částí těla. Tyto požadavky se opakují a mnohdy eskalují v sexuální návrhy či osobní schůzku.

A právě děti jsou ty, které dobrovolně poskytují choulostivý materiál, jenž následně může útočník použít proti nim. Z toho důvodu mohou být pak snadno vydíratelné - „*jestli nepošleš další, ještě odvážnější fotky, tak pošlu tvé rodině, kamarádům a spolužákům ze školy fotky, které už mám*“. I přes to, že nemají základní znalosti obecných pravidel bezpečného chatování na internetu, neváhají se natočit a vyfotit v sexuálně vyzývavých pozicích, jenž odesílají protějšku, se kterým se ve většině případů znají právě jen prostřednictvím internetu. Tento materiál v drtivé většině případů bez omezení koluje v síti Internetu a jeho možnost odstranění prakticky neexistuje.³⁴

Danou tematiku konkrétními případy popisuje kniha (*Kdo chytá v síti 2020*), jenž popisuje tři dospělé herečky, které se prezentují jako dvanáctileté dívky a vytvoří si účet na rizikových webech. Herečky jsou pod neustálým dohledem psychologů, právníků i organizátorů, veškerá konverzace je zaznamenávána. Tyto „slečny“ oslovují různí útočníci, kteří jim nabízejí finance za poskytnutí fotografií, nahotu před webkamerou, a také osobní schůzku. Kniha se snaží upozornit na predátory, způsoby manipulace a vydírání. Dále zdůrazňuje množství lidí, kteří chtějí s dívkami navázat konverzaci se sexuálním podtextem.³⁵

³⁴ Zneužívání dětí. www.policie.cz [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zneuzivani-deti-na-internetu.aspx>

³⁵ PECHÁČKOVÁ, Marika. *Kdo chytá v síti*. Brno: BizBooks, 2020.

4.1 Právní úprava sexuálního obtěžování dětí

4.1.1 Trestněprávní ochrana mládeže

Trestněprávní ochrana dítěte je uvedena zejména v hlavě III zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“) „Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti“ a hlavě IV „Trestné činy proti rodině a dětem“.

V hlavě III se upravují sexuální trestné činy, zaměřeny zejména na ženy a děti. Dále obsahuje trestné činy proti lidské důstojnosti. Účelem této části TZ je chránit lidskou důstojnost, svobodu rozhodování v pohlavních vztazích, nerušený mravní a tělesný vývoj dětí, který by mohl být narušen předčasnými pohlavními styky nebo jiným nevhodným jednáním, či morální zásadu nedovolující soulož mezi nejbližšími příbuznými.

Hlava IV TZ se zaměřuje na ochranu rodiny, dětí a mládeže, jenž je zakotvena v článku 12 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, v článku 16 Všeobecné deklarace lidských práv, v článku 23 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. V New Yorku byla 20. listopadu 1989 přijata úmluva o právech dítěte, s platností od 2. září 1990. Tato úmluva platí pro Českou republiku v souladu s jejím článkem 49 odst. 2 od 6. února 1991. V rámci této úmluvy bylo právo dětí rozčleněno na čtyři základní oblasti:

- právo na přežití,
- právo na rozvoj,
- právo na ochranu,
- právo na participaci.

Díky usnesení této hlavy je poskytnuta trestněprávní ochrana rodině a mládeži v podstatě ve stejném rozsahu jako v úpravě platné do 31.12.2009, která se osvědčila.³⁶

4.1.2 Oblast dětské pornografie

Oblast dětské pornografie je chráněna TZ, na základě § 192 je uveden trestný čin Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, kde je uvedeno: „*Přechovávání fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky. Stejně tak bude potrestán ten, kdo prostřednictvím informační nebo komunikační technologie získá přístup k dětské pornografii.*“ Stejně tak je dle tohoto zákona trestné „vyrobit,

³⁶ SVATOŠ, R., Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 150.

dovézt, vyvézt, provézt, nabídnout, činit veřejně přístupným, prostředkovat, uvést do oběhu, prodat nebo jinak jinému opatřit pornografické dílo zobrazující či jinak využívající dítě a kořistit z takového díla“.

Pro policii je hledání a zadržování materiálů s dětskou pornografií velmi složité kvůli jejich četnosti a opatrnosti lidí držící takovéto materiály. Je důležité tuto problematiku řešit již při výrobě takového materiálu. § 193 TZ zneužití dítěte k výrobě pornografie uvádí, že *„kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede nebo zneužije dítě k výrobě pornografického díla nebo kořistí z účasti dítěte na takovém pornografickém díle, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“.*

4.2 Projevy sexuálně obtěžovaného dítěte

Každé dítě, které prochází obtěžováním, či zneužíváním, vysílá varovné signály nebo má nespecifické změny nálad a chování. Na základě těchto příznaků je velmi těžké rozpoznat, jestli je nebo není dítě obětí těchto útoků. Velmi častými projevy bývá téměř neustálé používání telefonu, celková stísněnost a nezáměr o dění kolem sebe, zvýšená opatrnost při komunikaci s dospělými, úzkost a roztěkané reakce, vyhýbání se školním a mimoškolním aktivitám, nebo náhlé zhoršení prospěchu ve škole.³⁷

4.3 Prevence rizik

Existuje několik možností, jak předejít, zamezit či zmírnit rizika, která mohou potkat děti na internetu. Za prvé existují sady programů, které umožňují zablokovat přístup na vybrané webové stránky. Dále existují programy, které zablokují dětem přístup k navštívení webu, který je věkově omezený. Ovšem tyto metody zablokování nejsou dokonalé a dají se poměrně snadno prolomit. Nejlepší metodou k zabránění rizik je pravděpodobně výchova dětí.³⁸

4.3.1 Etická výchova ve škole

Etická výchova dětí ve škole je založená na vštěpování základních hodnot, na kterých naše společnost stojí. Základními hodnotami jsou například úcta ke každé lidské bytosti, solidarita, soucit, obětavost, čest či empatie. V první řadě je nezbytné, aby učitelé šli příkladem a žákům svým vlastním chováním dětem předváděli, jak se děti mají chovat.

³⁷ VOLFOVÁ, I., KOZÁKOVÁ Z. a VELEMÍNSKÝ M. *Prevence sexuálního zneužívání dětí a adolescentů se specifickými potřebami*. Praha: Triton, 2008. s. 22.

³⁸ BARRETT, D. J. *Bandité na informační dálnici*. Brno: Computer Press, 1999. Jak si poradit na Internetu. s. 161.

Tato demonstrace je velmi důležitá, ovšem samotná nestačí. Je nutné k ní sdělovat důležité hodnoty také slovem a obrazem, či konkrétním příkladem a zážitkem. Je naprosto zásadní, aby etická výchova dětí tvořila stálou a naprosto samozřejmou součást prostředí, ve kterém se děti pohybují. Stejně důležité, jako informovanost žáků, je i informovanost rodičů. O nebezpečí kyberšikany by měli být rodiče informováni co nejdříve, ideálně hned při vstupu žáka do prvního ročníku. Jakmile ke kyberšikaně dojde, je vhodné včas se spojit se školou, díky níž je mnohem větší šance na nalezení správného řešení či potlačení negativních následků oběti.³⁹

4.3.2 Přístup rodičů

Obtěžované dítě potřebuje především podporu a pochopení toho, co sděluje. Je velmi důležité dítě vyslechnout v klidu a s rozvahou a nevyvíjet na dítě žádný tlak. Takové dítě často prožívá silné a nepříjemné pocity, které jsou podobné pocitům zneužívaného dítěte. „*Mezi tyto pocity patří pocit viny, hněv, nenávisť, bezmoc, zoufalství, lítost a strach z následků*“ Rodiče by v tomto případě měli pocity projevovat co nejméně, protože emoce by mohly vést k umocnění pocitů dítěte. To neznamená, že je vhodné mít k dítěti neosobní, formální přístup. Naopak, dítě v tu chvíli potřebuje vnímat důvěru, pochopení a očividnou účast s jeho utrpením.⁴⁰ Komunikace a přístup rodičů je proto zásadní nejen v řešení již vzniklého problému, ale stejně tak i v předcházení možného nebezpečí.

4.3.3 Linka bezpečí

Je-li dítě obětí kyberšikany, jiného internetového útoku, nebo jen pod stresem, či těžké životní situaci, pak pro něj existuje bezplatná linka bezpečí. Tato linka byla založena za účelem pomoci v rámci sociálně-právní ochrany dětí v České republice. Slouží výhradně dětem a mladistvým do 18 let a studentům do 24 let. Dítě může linku kontaktovat kdykoliv 24 hodin denně. Linku lze zkontaktovat také pomocí e-mailové adresy, přičemž se udává, že odpověď na e-mail přijde do třech pracovních dnů, nebo pomocí chatu linky. Hlavním účelem je vyslechnutí dítěte, případně zabránění jednání, které by mohlo ohrozit jeho život či zdraví.⁴¹

V Případě rodičů je možnost využití Rodičovské linky. Ta poskytuje možnost zpoplatněné krizové intervence. Hovory jsou zcela anonymní, nejsou nahrávány a nevede

³⁹ ŘÍČAN, P. a JANOŠOVÁ P. *Jak na šikanu*. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče. s. 112–113.

⁴⁰ VOLFOVÁ, I., KOZÁKOVÁ Z. a VELEMÍNSKÝ M. *Prevence sexuálního zneužívání dětí a adolescentů se specifickými potřebami*. Praha: Triton, 2008. s. 25.

⁴¹ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 151.

se o nich žádná evidence. Tyto služby využívají převážně rodiče, prarodiče či ostatní rodinní příslušníci, kteří potřebují odbornou radu ohledně jejich dětí. Tuto linku občas využijí i pedagogové základních a středních škol, kteří potřebují odbornou konzultaci v zájmu dětí.⁴²

4.4 Kriminalita proti dětem a mládeži

Problematika kriminality proti mládeži je úzce spjata s postavením mládeže ve společnosti a jejím vývojem v ní. Jak uvádí ve své knize Novotný a Zapletal, děti byly odjakživa vystaveny všem nectnostem lidské pospolitosti a stávaly se často jako její nejslabší článek terčem agresivních sexuálních útoků dospělých a silnějších.⁴³ Stejně tak to platí i na internetu.

Novotný a Zapletal ve své knize dále uvádí, že pokud chceme objasňovat příčiny špatného zacházení s dětmi a mládeží, musíme vzít v úvahu tři okruhy faktorů, které mohou mít na vznik toho fenoménu vliv:

- Faktory působící ve společnosti
- Faktory působící uvnitř rodiny
- Faktory spočívající v jednotlivci⁴⁴

4.4.1 Faktory působící ve společnosti

Tyto faktory závisí zejména, na jaké úrovni je společnost, její kultura, struktura, demografické podmínky, ale také legislativní úprava, míra kriminality páchané na oběti, a také závisí na práci orgánů činných v trestním řízení i dalších formálních instancích kontroly kriminality.⁴⁵

4.4.2 Faktory působící uvnitř rodiny

Jedním z hlavních faktorů působících uvnitř rodiny je skutečnost, že jednotlivé rodiny mají odlišné názory na to, co je dobré pro výchovu jejich potomků a co ne, a také na tom, jak a jakým způsobem jednotlivé výchovné metody uplatňovat. Jednotlivé způsoby výchovy a názorů na uplatňování výchovných metod se liší nejen mezi

⁴² ECKERTO VÁ, L. a DOČEKAL, A. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. s. 181.

⁴³ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. s. 380.

⁴⁴ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. s. 380.

⁴⁵ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 490.

jednotlivými rodinami, ale i mezi jednotlivými společenskými vrstvami, Zásadním způsobem jej ovlivňuje etický způsob života nebo náboženství. Mezi hlavní faktory způsobující vznik negativního prostředí v rodině patří například finanční stav rodiny, existenční nejistota a nezaměstnanost, alkoholové a jiné závislosti, celistvost a složení domácnosti (počet dětí, úplná, neúplná rodina), nechtěné těhotenství, rozvedené manželství, v neposlední řadě absence pomoci ze strany sociálních institucí a další.⁴⁶

4.4.3 Faktory spočívající v jednotlivci

Podle psychologických a psychiatrických posudků se trestné činnosti na dětech nejčastěji dopouští pachatelé s anomálními psychopatickými rysy osobnosti, dále osoby sexuálně deviantní, osoby s organickými poruchami a neurotické osobnosti. Pouze 2 % pachatelů byla označena odbornými posudky za psychotiky.⁴⁷

Doc. Svatoš faktory spočívající v jednotlivci popisuje následovně:

- *„Faktor působící ve společnosti závisí na kultuře a struktuře společnosti, demografických podmínkách, legislativě, kriminalitě a práci orgánů činných v trestném řízení či práci ostatních institucí.*
- *Faktor působící uvnitř rodiny, který závisí na ekonomické situaci rodiny, alkoholové a nealkoholové toxikomanii v rodině, zaměstnanosti a nezaměstnanosti v rodině, počtu členů rodiny a na rodinných vztazích mezi těmito členy.*
- *Faktory spočívající v jednotlivci, zejména jeho psychické rysy, sexuální deviace, poruchy orgánů, neurotická osobnost, či zdali není psychotik“.*⁴⁸

⁴⁶ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 8.

⁴⁷ NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 8.

⁴⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 154

5 Kyberšikana

Kyberšikana je nerozlučně spjata s tradiční šikanou, sdílí proto její základní rysy a projevy. Ty ovšem nabývají v online světě trochu jiných norem a forem. Definovat kyberšikanu s obecnou platností je poměrně těžké. Vzhledem k tomu, že jde o poměrně nový a dynamicky se rozvíjející fenomén, zatím nedošlo mezi výzkumníky v této oblasti k jednoznačné shodě, což má také vliv na leckdy výrazně rozdílné výsledky, například při měření jeho výskytu.⁴⁹

Podle knihy kyberšikana od V. Rogers je kyberšikana definována jako „*snaha někomu ublížit, nebo ho zesměšnit za použití elektronických prostředků. Je to úmyslné, nepřátelské chování, které se obvykle opakuje. Jednotlivec nebo skupina útočníků ubližuje takovým způsobem, že se oběť nemůže účinně bránit*“.⁵⁰

Hranice mezi zlomyslným popichováním a skutečným utrpením je tenká. Se stanovením této hranice mívají problém děti, jejich rodiče, učitelé a další. V případě kyberšikany dokonce ani odborníci, například učitel a psycholog, nemusí mít shodný názor. Role “pachatel – oběť – publikum“ jsou v kyberprostoru rozloženy jinak než u tradičních forem šikany, zdánlivě jasný případ může být ve skutečnosti mnohem složitější.⁵¹

Kyberšikanované dítě můžeme poznat podle změn v chování. Začne se vyhýbat novým technologiím, při jejich používání je úzkostné a ustrašené, celkově působí smutně. Objevují se také výkyvy nálad, chození za školu, vyhýbání se vrstevníkům, somatizace (bolest hlavy, břicha, nechutenství, nevolnost, či nespavost a noční můry).⁵²

5.1 Znaky kyberšikany

Mezi znaky kyberšikany patří pocit anonymity, neomezenost útoků, neomezený okruh útočníků, neomezený prostor a prostředky, trvalost, proměnnost agresora a proměna oběti.

⁴⁹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). s. 20.

⁵⁰ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. s. 59.

⁵¹ ECKERTOVÁ, L. a DOČEKAL, A. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. s. 64.

⁵² ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). s. 53.

5.1.1 Pocit anonymity

Úročník má zpravidla pocit, že ho díky internetu není možné dohledat.⁵³ Podle výzkumů, přibližně 40 % obětí kyberšikany, se nikdy nedozví, kdo je šikanoval. Technicky zdatný anonymní agresor se nemusí příliš bát, že by byl vypátrán. To mu dává volný prostor, aby své aktivity stupňoval a činil vše, co by si mnohdy tváří v tvář k oběti netroufl. Jedním ze znaků virtuálního porostou je, že útočník nevidí bezprostřední reakci oběti, což mu znesnadňuje empatii a možnost plně si uvědomit důsledky svých činů.⁵⁴

5.1.2 Neomezenost útoků

Díky informační a komunikační technologii nemusí útočník řešit ani čas ani prostor pro svůj útok. Je možné šikanoval kdykoliv, odkudkoliv a kohokoliv. Vlastní útok také vyžaduje mnohem méně úsilí, než je tomu v případě šikany „klasické“.⁵⁵ Útoky kyberšikany se mohou opakovat, zejména odesíláním urážlivého komentáře pod fotografií oběti, urážlivého vzkazu na sociální síti, nebo publikováním zraňující fotografie. U kyberšikany je navíc opakovanost komplikovanější, než u šikany tradiční – přeposílání zraňujícího obsahu, opakované přehrávání ponižujícího videa, to vše můžeme v podstatě jako opakování chápat.⁵⁶

5.1.3 Neomezený okruh útočníků

Na rozdíl od světa reálného, ve světě virtuálním je pro agresora takřka všechno možné, nabízí mu téměř neomezené možnosti. Nezáleží na věku, pohlaví, fyzické síle ani postavení útočníka ve skupině a podobně. Šikanujícím může být jakákoliv osoba.⁵⁷

5.1.4 Neomezený prostor a prostředky

Internet poskytuje útočníkovi v podstatě neomezený prostor a prostředky k šikanování. Útočník může opakovaně vyvěšovat urážlivé poznámky, komentáře, fotografie a videa na různých portálech, sociálních sítích a jiné. Tyto materiály může vylepšovat a „zdokonalovat“.⁵⁸

⁵³ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 310.

⁵⁴ VÁGNEROVÁ, K. a BAJEROVÁ, M. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Praha: Portál, 2009. S. 94.

⁵⁵ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. s. 310 CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

⁵⁶ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). s. 21.

⁵⁷ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s.310.

⁵⁸ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s.310.

5.1.5 Trvalost

Jak již bylo zmíněno výše, klasická šikana se většinou sestává z jednotlivých útoků, které se sice opakují, ale dílčí útok pro oběť vždy skončí. U kyberšikany stačí například jedna SMS, e-mail a podobně, oběť se k nim stále vrací (respektive jsou jí neustále připomínány, zasílány atd.). Může tak i měsíce žít v traumatu. Útočné SMS, e-maily, fotografie apod. jsou trvalejší než jednotlivé fyzické útoky.⁵⁹

5.1.6 Proměnnost agresora

Agresorem nemusí být fyzicky asociální jedinec, jako tomu bývá u šikany tváří v tvář. U kyberšikany jsou nároky na agresora mnohem menší. Díky tomu, že s obětí není v danou chvíli ve fyzickém kontaktu, je jedinec sebevědomější a pokud je alespoň základně schopný v informačních technologiích, pak může to být agresorem prakticky kdokoliv.⁶⁰

5.1.7 Proměna oběti

Stejně jako agresorem se i obětí může stát kdokoliv. Stále sice převažují útoky na jedince se sníženou schopností se bránit, tato schopnost však nezávisí na fyzické a často ani sociální zdatnosti. A to především v případech, kdy si agresor vybírá oběť náhodně a pouze v kyberprostoru. Je nezbytné zdůraznit, že větší riziko hrozí dětem, které jsou na mobilních telefonech a počítačích závislé.⁶¹

5.2 Způsoby kyberšikany

Kvůli výše zmíněnému faktu, že kyberšikanu může provádět kdokoliv odkudkoliv, je třeba uvést také způsoby kyberšikany.

5.2.1 Webové stránky

Webové stránky nám otevírají téměř neomezené možnosti využití, jako je čtení zpráv, nakupování, seznamování, prohlížení knih či hraní her. Některé stránky jsou důležité a přínosné, jiné méně, nebo existují i stránky které jsou přímo zakázané, jako třeba s dětskou pornografií, rasismem či násilím. Existují také stránky vytvořené přímo za účelem kyberšikany. Například situace, kdy jsou fotografie pomocí korekčního programu upraveny nebo měněny za účelem provokování v sexuálním stylu a následném

⁵⁹ KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. s. 310.

⁶⁰ VÁGNEROVÁ, K. a BAJEROVÁ, M. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Praha: Portál, 2009. s. 94.

⁶¹ VÁGNEROVÁ, K. a BAJEROVÁ, M. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Praha: Portál, 2009. s. 94–95.

umístění na web. Nezřídka útočník na tento web veřejně umístí nejen fotografie, ale také telefonní číslo, jméno a příjmení oběti, či adresu bydliště.⁶²

Jako konkrétní příklad uvádím příběh z Texasu: „*Texaský student střední školy vytvořil webovou stránku věnovanou své spolužačce. Stránka obsahovala její fotografie z běžného života, fotografie nebyly modifikované či nucené. Na stránku však dále přidal seznam jejích sexuálních partnerů. Adresu webu poté rozeslal dalším studentům školy. Během dvou dnů se na stránce objevilo přes sto komentářů, skutečný počet návštěvníků byl ale vyšší. Důsledkem bylo, že postižená studentka musela přejít na jinou školu, protože na té stávající se stala terčem posměchu. Provinilce čekal bližší neupřesněný kázeňský postih. V daném případě situaci zhoršil fakt, že dívka se nejprve bála o svém problému rodičům svěřit. Měla totiž strach, že by jí zakázali přístup na internet nebo ji jinak potrestali. Až když problém přerostl únosnou mez, našla odvahu se svěřit.*“⁶³ Takovéto jednání často způsobuje dlouhodobé psychické problémy, které mohou mnohdy končit až tragicky.

5.2.2 Sociální síť na internetu

Sociální sítě jsou podrobněji popsány v předchozích kapitolách, ovšem je nutno zdůraznit, že vzhledem k nevyzpytatelnosti těchto sítí jsou známé případy, kdy lidé kvůli různému sdílení a řešení problémů, či vyjádření se k různým situacím, přišli o práci či se stali terčem kyberšikany. „*Na Facebooku se 17. srpna 2010 objevil tzv. „Seznam smrti“ 69 mladých Kolumbijsců z města Puerto Asis. K seznamu bylo připsáno varování, že pokud se z města neodstěhují, čeká je „poprava“ Při vyšetřování této události se zjistilo, že již o dva dny dříve byli dva lidé ze seznamu (Diego Ferney Jaramillo, 16 let, a Eibart Alejandro Ruiz Muñoz, 17 let) zavražděni. Tři dny po zveřejnění „seznamu smrti“ byl z tohoto výčtu zavražděn další člověk (Norbey Alexander Vargas, 19let) a zraněn Juan Pablo Zambrano Anacona, 16 let. Na Facebooku se mezitím objevilo dalších 31 jmen mladých dívek. Policie byla při vyšetřování tohoto případu bezradná.*“⁶⁴ Tento případ zobrazuje příklad negativního zneužití Facebooku a škody, které s jeho přičiněním mohou vzniknout.

⁶² HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 40.

⁶³ PŘIBYL, Tomáš. Perličky, zajímavosti, statistiky a kuriozity. Newsletter Linky Bezpečí k Bezpečnému internetu: *Seznámení s kybernetickým prostorem*. 2010, 8., s. 3.

⁶⁴ HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 42.

5.2.3 Chatování

Další z hlavních způsobů, zneužívající se ke kyberšikaně, je chatování. Chatování je rozhovor nebo komunikace dvou a více lidí za použití telekomunikačního zařízení a sítě v reálném čase. Právě chatování se řadí k nejvíce nebezpečnému chování na internetu, čemuž napomáhá také fakt, že je velmi oblíbeným místem k trávení času nejen v okruhu dětí, ale také dospělých. Jeho výhodou je, že je velmi snadné ho používat. Při chatování si nikdo nemůže být jistý tím, kdo sedí na druhé straně, a to i proto, že není pro útočníka žádný problém si změnit identitu. Proto jsou chatovací místnosti častým a oblíbeným působištěm kyberstalkerů a sexuálních predátorů. V tomto případě je naprosto zásadní neposílat takovýmto lidem osobní údaje nebo jít na osobní schůzku s člověkem, kterého známe pouze z internetu.⁶⁵

5.2.4 Ukradení účtu

Jednou z častých způsobů kyberšikany je odcizení účtu na sociálních sítích, emailu, nebo webových stránkách s možností ukládání fotografií, dokumentů či videí. Zde bývají často uloženy velmi osobní a intimní materiály. Takovéto materiály mohou být podnětem k výsměchu, urážení na veřejnosti, vydírání, či požadování dalších fotografií.

⁶⁵ HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. s. 46.

6 PRAKTICKÁ ČÁST

6.1 Cíl výzkumu

Cílem empirické části práce je pomocí výzkumné techniky reflektovat stav společenského srozumění společnosti s touto problematikou a dále získat potřebné informace k vytvoření zhodnocení.

6.2 Výzkumné otázky

1. Jaká je aktivita dětí na sociálních sítích?
2. Jak moc jsou v kontaktu s neznámými lidmi na sociálních sítích?
3. Jaká je míra rizika spojena s aktivitami dětí na sociálních sítích?

6.3 Metodika

Pro výzkum byla použita kvantitativní strategie, metoda dotazování a technika sběru dat pomocí dotazníkového šetření, dále metoda zpracování dat, jejich analýza a syntéza. Výsledky byly zpracovány do grafů. Respondenty dotazníkového šetření byly nezletilé děti, žáci základních škol.

6.3.1 Metodika a technika sběru dat

Dotazník byl vytvořen tak, aby byly získány informace, potřebné pro tuto práci. První tři otázky byly koncipovány formou otevřené odpovědi, protože při vyhodnocování bylo potřeba znát ročník, do kterého žáci chodí, jejich pohlaví a čas, jaký tráví na internetu. Čtvrtá otázka se zaměřuje na komunikaci respondentů s rodiči o činnostech na internetu, proto byly zvoleny odpovědi „výborně, dobře, špatně“. Ve zbylé části dotazníku jsou možnosti odpovědí „ano, ne, nevím“. Dotazníky byly poskytnuty žákům na druhém stupni několika základních škol. Před podáním dotazníků byly všechny obsahující otázky konfrontovány s řediteli a výchovnými poradci těchto základních škol. Ti byli obeznámeni se smyslem, záměrem a pozdějším využitím nasbíraných dat a k šetření poskytli písemný souhlas. Všechny získané výsledky jsou důvěrné, zcela anonymní a byly poskytnuty pouze pro účely této bakalářské práce.

6.3.2 Výzkumný soubor

Použitá dotazníková metoda byla zaměřena na žáky sedmé, osmé a deváté třídy základních škol, kteří byli ve vyčleněné části vyučovací hodiny osloveni. Dotazníkové

šetření probíhalo tištěnou papírovou formou v měsíci říjnu 2021. Bylo vyplněno celkem 213 dotazníků.

Dotazník k tomuto šetření se skládá z pěti okruhů otázek, přičemž každý okruh obsahuje celkem pět otázek. V prvním okruhu byli respondenti dotazováni na obecné otázky, jimiž jsou věk, pohlaví (respondenti udávali pouze pohlaví ženské a mužské), ročník či komunikace s dospělými lidmi. Druhý okruh je zaměřen na otázky týkající se chování dětí na internetu. Zda používají sociální sítě, jestli byli osloveni neznámými lidmi a zda jim byly položeny nevhodné dotazy či požadavky týkající se této problematiky. Ve třetím okruhu byly použity otázky, které zjišťují, jak kontrolují rodiče činnost svých dětí na sociálních sítích z pohledu respondentů, tedy dotazovaných dětí a jestli sami používají sociální sítě. Dále zda poučili respondenty o rizicích vyplývajících z používání sociálních sítí, či zda regulují nějakým způsobem čas strávený na internetu. Čtvrtý okruh otázek je zaměřen na otázky týkající se bezpečnostní gramotnosti dětí při používání sociálních sítí. Zde byli respondenti tázáni, zda například sdílí své obnažené fotografie na sociálních sítích. Jestli ví, kdo je pedofil, nebo jestli by šli na osobní schůzku s člověkem, se kterým se seznámili přes internet. Poslední, pátý okruh otázek, byl zaměřen na kyberšikanu. V tomto okruhu byly položeny otázky, zda respondenti vědí, co pojem kyberšikana znamená, jestli se s ní někdy setkali nebo s ní mají nějaké zkušenosti například ze svého okolí.

6.3.3 Realizace výzkumu

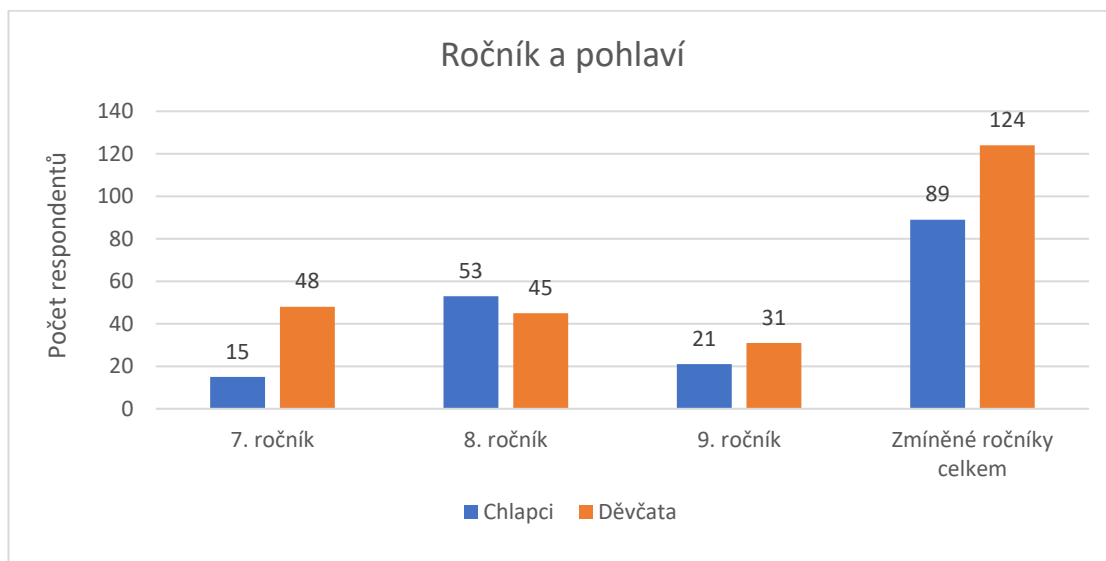
Dotazníkové šetření bylo provedeno v říjnu roku 2021. Tázány byly děti základních škol v Jindřichově Hradci.

6.3.4 Analýza dat a výsledky výzkumu

Je třeba vzít v potaz, že výsledky mohou být nepřesné, neboť se dá očekávat, že ne všichni respondenti vyplnili dotazník svědomitě, pravdivě nebo relevantně.

První okruh:

Graf 1

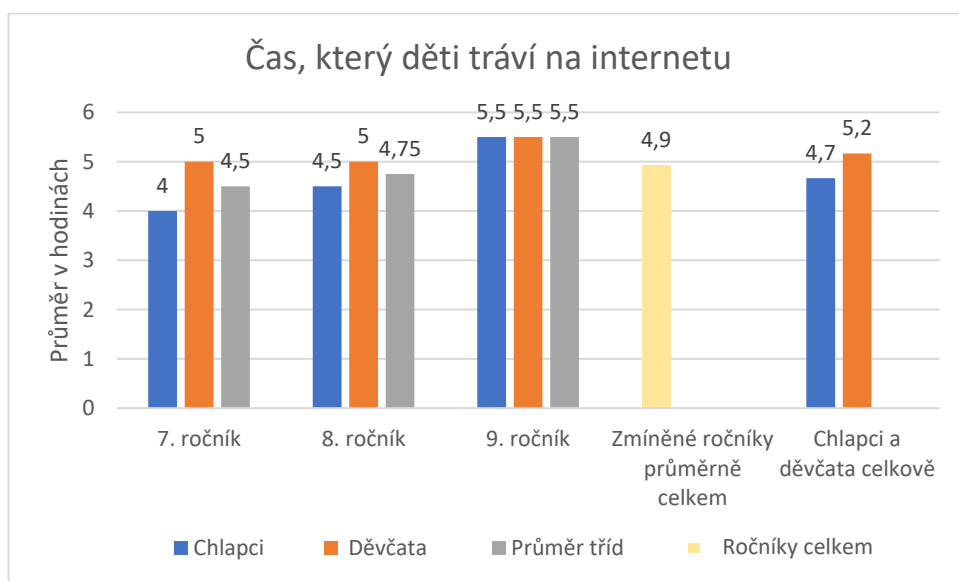
66

Vyhodnocení otázky 1: ročník a otázky 2: pohlaví.

Tyto dvě otázky budou vyhodnoceny dohromady vzhledem k jejich všeobecnosti. Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že dotazník vyplnilo celkem ze všech ročníků 89 chlapců a 124 dívek. Z toho ze sedmého ročníku vyplynulo 48 dívek a 15 chlapců. Z osmého ročníku vyplnilo dotazník 53 chlapců a 45 dívek. Z devátého ročníku vyplnilo dotazníky 21 chlapců a 31 dívek.

Vyhodnocení otázky 3: čas který tráví respondenti na internetu.

Graf 2

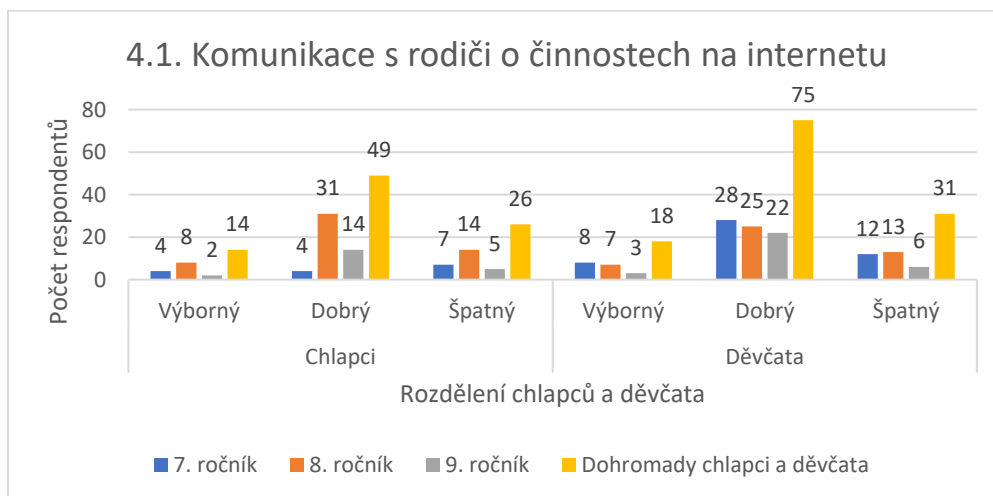

67

V celkovém průměru všech respondentů bylo zjištěno, že děti tráví na internetu 4,9 hodin denně. Z toho dívky jsou na internetu průměrně 5,2 hodin denně. Chlapci uvedli, že průměrně tráví 4,6 hodiny na internetu denně. Dále z dotazníků vyplynulo, že žáci sedmých ročníků tráví na internetu průměrně 4,5 hodiny, přičemž dívky 5 hod. a chlapci 4 hod. denně. Žáci osmých ročníků jsou na internetu průměrně 4,8 hod., z toho dívky 5 hod. a chlapci 4,5 hod. denně. Žáci devátých tříd tráví na internetu průměrně 5,5 hodin denně, přičemž dívky i chlapci mají stejný průměr, a to 5,5 hodin denně.

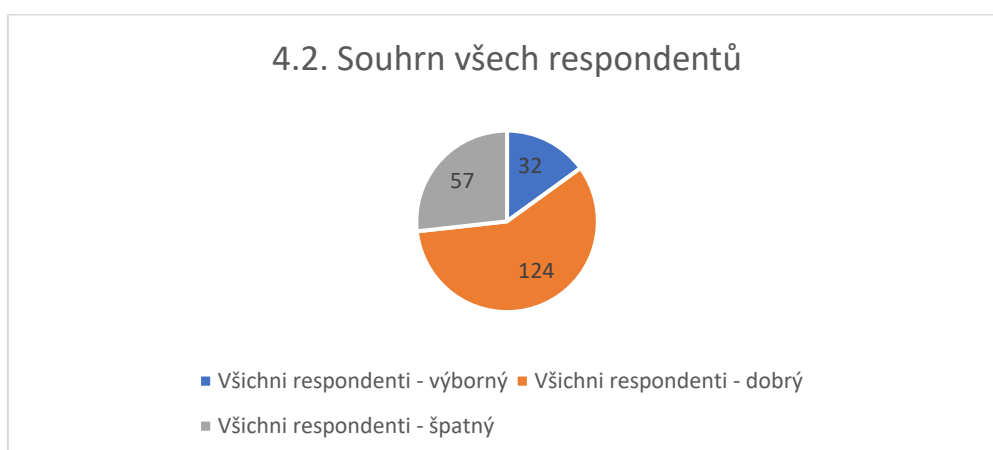
Vyhodnocení otázky 4: Komunikujete s rodiči o činnostech na internetu?

Graf 3

68

Graf 4

69

Zde uvedlo celkem 18 dívek, že jejich komunikace s rodiči je výborná, 75 dívek uvedlo, že komunikace je dobrá a podle 31 dívek je jejich komunikace s rodiči v tomto směru špatná. Naopak u chlapců jsou výsledky následovné: 14 chlapců uvedlo že jejich komunikace s rodiči na toto téma je výborná, 49 chlapců komunikuje s rodiči na dobré úrovni a 26 chlapců uvádí, že jejich komunikace s rodiči je v tomto směru špatná. Chlapci a dívky dohromady tedy uvádí, že 32 z nich komunikuje výborně, 124 respondentů komunikuje dobře a 57 dětí má špatnou komunikaci na toto téma s rodiči. Ze sedmého ročníku 8 dívek uvedlo výbornou komunikaci 28 dívek uvádí dobrou komunikaci a 12 dívek má špatnou komunikaci v tomto směru s rodiči. Z opačné strany výborně uvedli 4 chlapci, dobrou komunikaci uvádí 4 chlapci a špatně komunikuje s rodiči 7 chlapců.

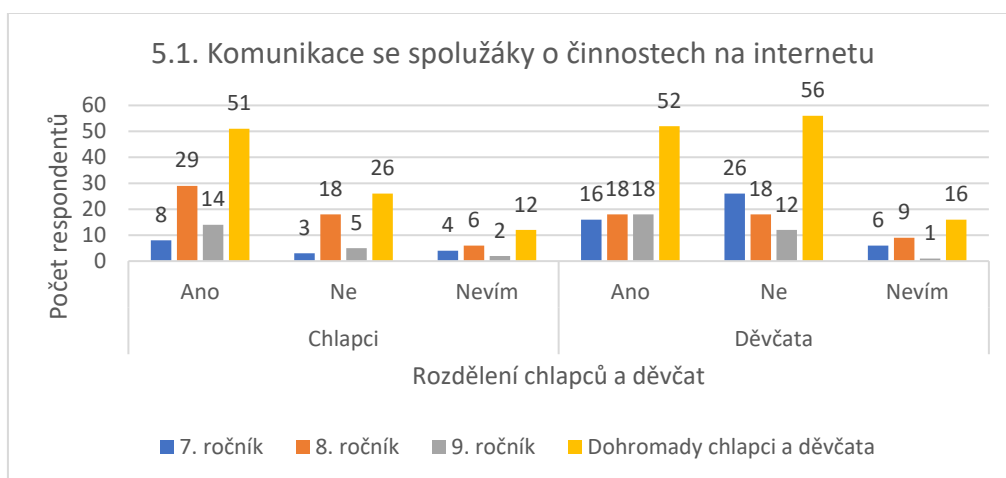
⁶⁸ Vlastní zpracování

⁶⁹ Vlastní zpracování

Z osmého ročníku uvedlo 7 dívek výbornou, 25 dívek dobrou a 13 dívek špatnou komunikaci s rodiči. Dle výzkumu chlapců uvádí výbornou, 31 chlapců dobrou a 14 špatnou komunikaci s rodiči. V devátém ročníku vyšlo šetření následovně: 3 dívky uvádí výbornou, 22 dívek dobrou a 6 dívek špatnou komunikaci s rodiči v tomto směru. U chlapců celkem 2 uvádí výbornou, 14 dobrou a 5 špatnou komunikaci s rodiči o této problematice.

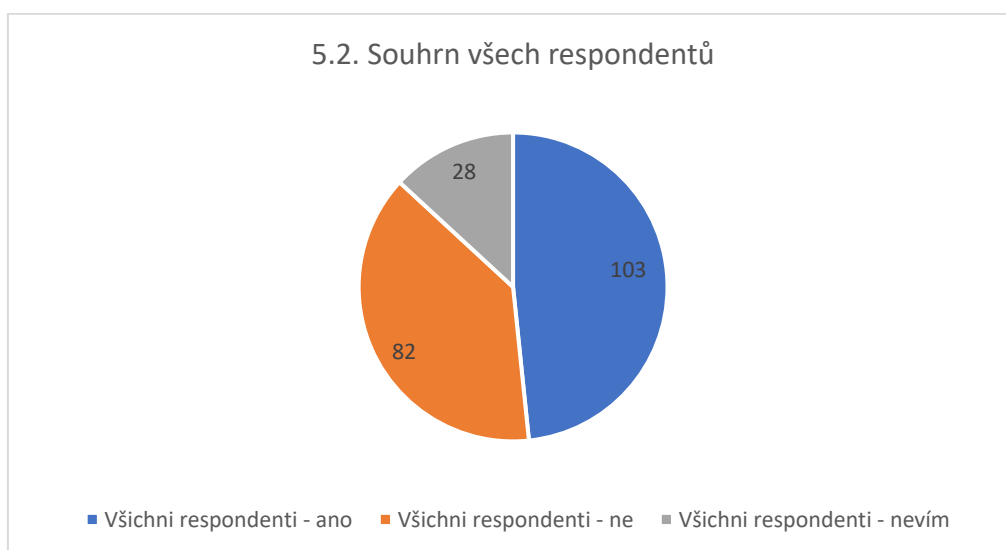
Vyhodnocení otázky 5: Komunikujete se spolužáky o vašich činnostech na internetu?

Graf 5

70

Graf 6

71

Z této otázky vyplynulo, že 52 dívek komunikuje se spolužáky, 56 dívek nekomunikuje a 16 se vyjadřuje neutrálně. Dále 51 chlapců komunikuje, 26 chlapců

⁷⁰ Vlastní zpracování

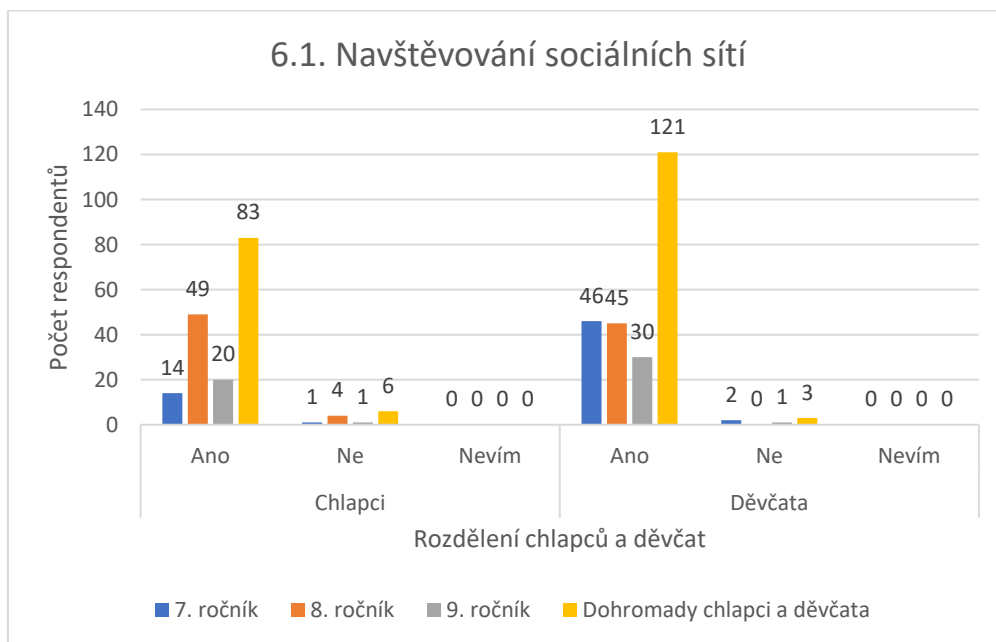
⁷¹ Vlastní zpracování

nekomunikuje a 12 chlapců se vyjadřuje neutrálně odpovědí „nevím“. Celkem chlapci a dívky tedy uvádí: 103 respondentů komunikuje, 82 nekomunikuje a 28 respondentů se vyjádřilo neutrálně. V sedmém ročníku 16 dívek uvádí, že komunikují se spolužáky, 26 dívek nekomunikuje a 6 dívek se vyjádřilo neutrálně. Na druhou stranu, 8 chlapců komunikuje, 3 chlapci nekomunikují a 4 uvádí neutrální odpověď „nevím“. Z osmého ročníku 18 dívek komunikuje se spolužáky, 18 nekomunikuje a 9 dívek se vyjadřuje neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 29 z nich komunikuje se spolužáky, 18 nekomunikuje a 6 se vyjádřilo neutrálně. V devátém ročníku 18 dívek komunikuje, 12 nekomunikuje a jedna uvedla neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 14 respondentů komunikuje, 5 nekomunikuje a 2 se vyjádřili neutrálně „nevím“.

Druhý okruh otázek: Otázky týkající se chování dětí na internetu

Vyhodnocení otázky 6: Navštěvujete sociální sítě (Facebook, Tik tok a jiné)?

Graf 7

⁷² Vlastní zpracování

Graf 8

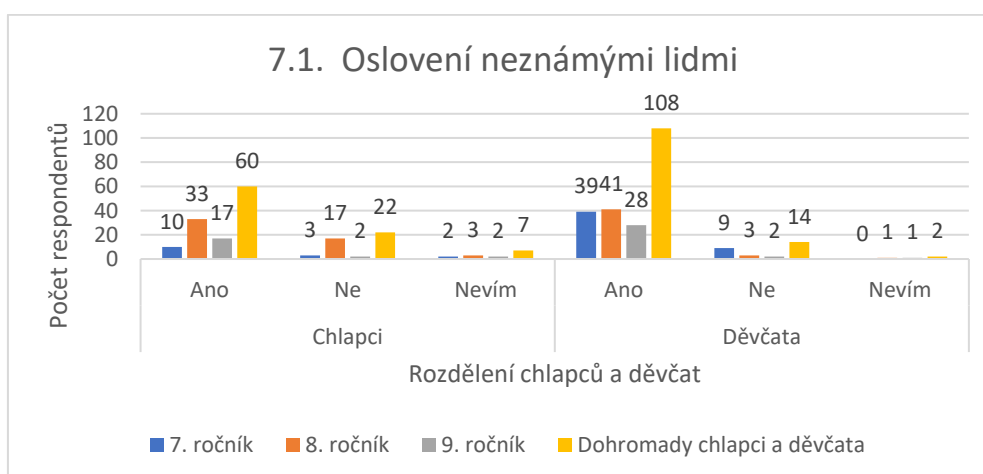

73

V této otázce odpovědělo z celkového počtu 213 respondentů, 121 dívek navštěvující soc sítě, 3 dívky nepoužívají a žádná dívka se nevyjádřila neutrálně. Dále celkem 83 chlapců používá soc. síť, 6 chlapců nepoužívá a žádný chlapec se nevyjádřil neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí, že: 204 respondentů používá soc. síť, 9 nepoužívá a žádný respondent se nevyjádřil neutrálně. Z dotazovaného sedmého ročníku celkem 46 dívek používá soc. síť, 2 dívky nepoužívají a 0 odpovědělo neutrálně. 14 chlapců přiznalo používání soc. síti a 1 nepoužívá a 0 se vyjádřilo neutrálně. V osmém ročníku celkem 45 dívek používá soc. síť a žádná neuvedla, že by jej nepoužívala a žádná se nevyjádřila neutrálně. Z dotazovaných chlapců v osmém ročníku 49 uvádí používání soc. síti a 4 nepoužívají. V devátém ročníku dle dotazníku 30 dívek používá soc. síť a 1 dívka nikoliv. Ze strany chlapců 20 používá soc. síť a 1 uvedl, že je nepoužívá.

Vyhodnocení otázky 7: Byli jste někdy na internetu osloveni lidmi, které neznáte?

Graf 9

74

⁷³ Vlastní zpracování

⁷⁴ Vlastní zpracování

Graf 10

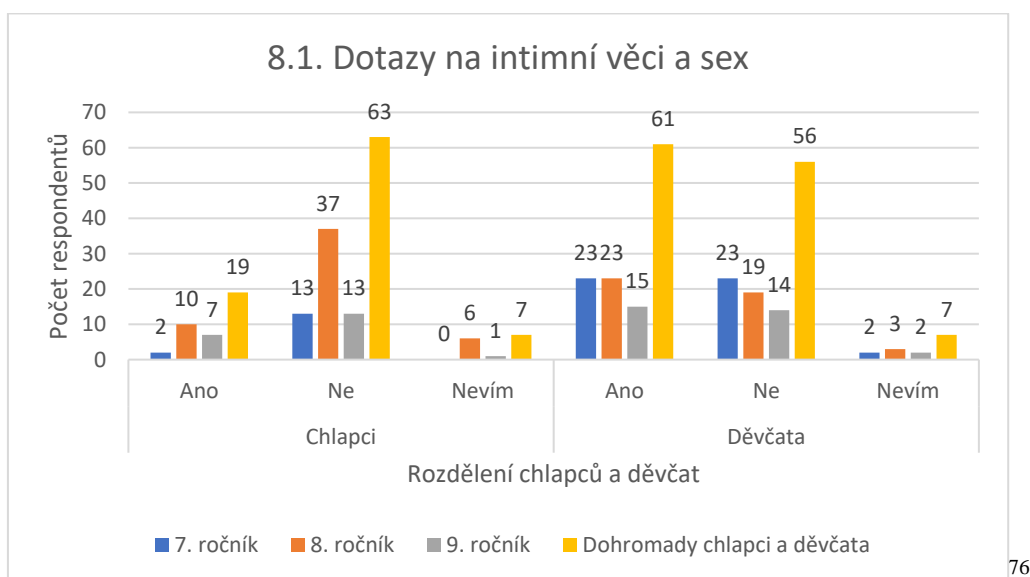

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 108 dívek uvádí, že byly osloveny cizími lidmi, 14 dívek uvádí, že nebyly osloveny a 2 dívky se vyjádřily neutrálně „nevím“. Celkem 60 chlapců bylo osloveno neznámými lidmi, 22 chlapců osloveno nebylo a 7 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí, že: 168 respondentů bylo osloveno, 36 nebylo a 9 respondentů se vyjádřilo neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku 39 dívek uvádí, že byly osloveny cizími lidmi, 9 dívek uvádí, že osloveny nebyly a žádná dívka se nevyjádřila neutrálně „nevím“. Ze strany chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 10 respondentů bylo osloveno neznámými lidmi, 3 nebyli a 2 se vyjádřili neutrálně. Z osmého ročníku 41 dívek odpovědělo, že byly osloveny, 3 nebyly osloveny a 1 se vyjadřuje neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 33 z nich bylo osloveno neznámými lidmi, 17 nebylo osloveno a 3 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku 28 dívek udává, že byly osloveny, 2 osloveny nebyly a 1 uvedla neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 17 respondentů bylo osloveno neznámými lidmi, 2 nebyli a 2 se vyjádřili neutrálně „nevím“.

Vyhodnocení otázky 8: Setkali jste se na internetu s dotazy na intimní věci a sex?

⁷⁵ Vlastní zpracování

Graf 11

Graf 12

V této otázce odpovědělo dohromady 61 dívek, které se setkaly s dotazy na sex a intimní věci, 56 dívek se s takovými dotazy nesetkalo a 7 dívek se vyjádřilo neutrálně. 19 chlapců se setkalo s dotazy na sex a intimní věci, 63 chlapců se nesetkalo s takovými dotazy, 7 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí, že: 80 respondentů se setkalo s těmito dotazy, 119 nesetkalo a 14 respondentů se nevyjádřilo neutrálně. Z dotazovaného sedmého ročníku celkem 23 dívek se někdy setkalo s takovými dotazy, 23 dívek nesetkalo a 2 dívky uvedly neutrální „nevím“. Dále 2 chlapci uvedli, že se setkali s dotazy, 13 nesetkalo a 0 se vyjádřilo neutrálně. V osmém ročníku celkem 23 dívek se setkalo s takovými dotazy 19 nesetkalo a 3 se vyjádřily neutrálně. Z dotazovaných chlapců v osmém ročníku 10 uvádí, že se setkalo, 37 respondentů nesetkalo a 6 se vyjádřilo neutrálně. V devátém ročníku dle dotazníku 15 dívek setkalo a 14 dívek

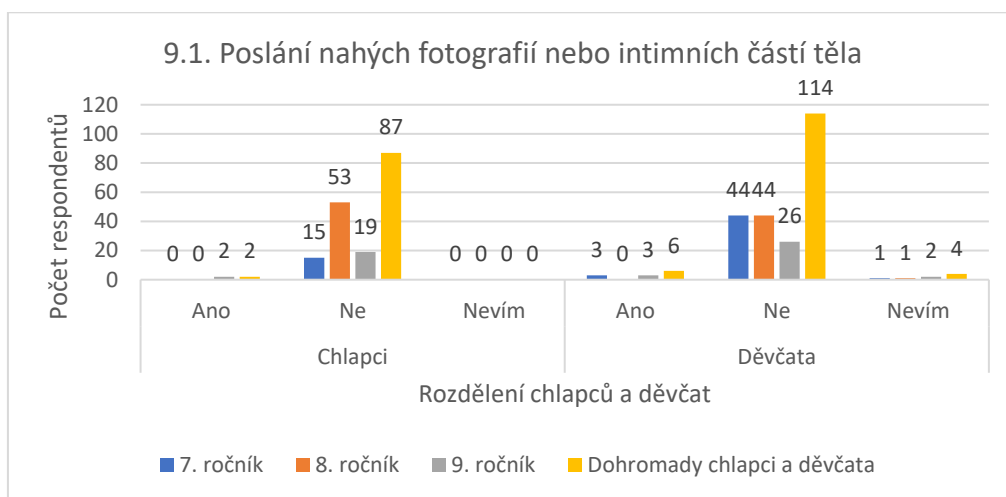
⁷⁶ Vlastní zpracování

⁷⁷ Vlastní zpracování

nesetkalo, 2 se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců setkalo, 13 uvedlo, že se nesetkalo s takovými dotazy a 1 se vyjádřil neutrálně.

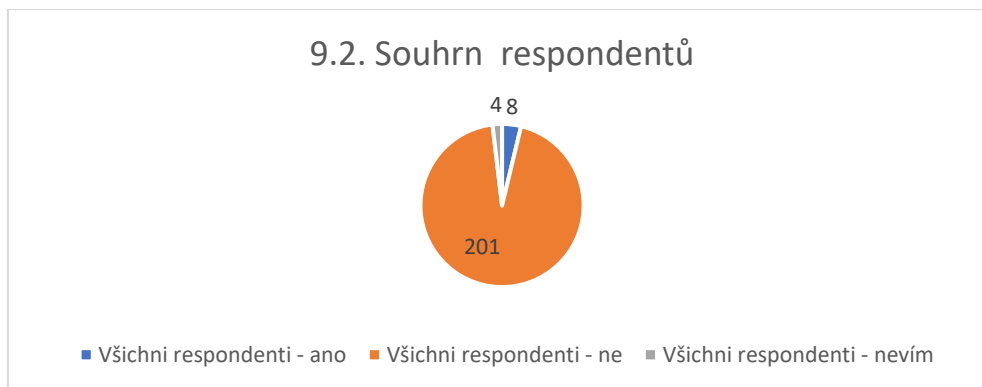
Vyhodnocení otázky 9: Poslali jste někdy někomu fotografii vašeho nahého těla nebo jeho intimní části?

Graf 13

78

Graf 14

79

Zde uvedlo celkem 6 dívek, že poslaly někomu fotografii obnaženého těla, 114 dívek uvedlo, že neposlaly a 4 dívky se vyjádřily neutrálně. Naopak u chlapců jsou výsledky takové: 2 chlapci uvedli, že poslali někomu svoji obnaženou fotografii, 87 chlapců neposlalo takovou fotografii a žádný z chlapců nevedl neutrální odpověď „nevím“. Celkem chlapci a dívky uvádějí, že 8 respondentů poslalo fotografii, 201 neposlalo a 4 se vyjádřili neutrálně. Z toho v sedmém ročníku celkem 3 dívky uvádějí, že poslaly, 44 dívek neposlalo a jedna se vyjádřila neutrálně. Chlapci uvádějí, že: 0 respondentů poslalo takovouto fotografii, 15 neposlalo a žádný se nevyjádřil neutrálně. V osmém ročníku

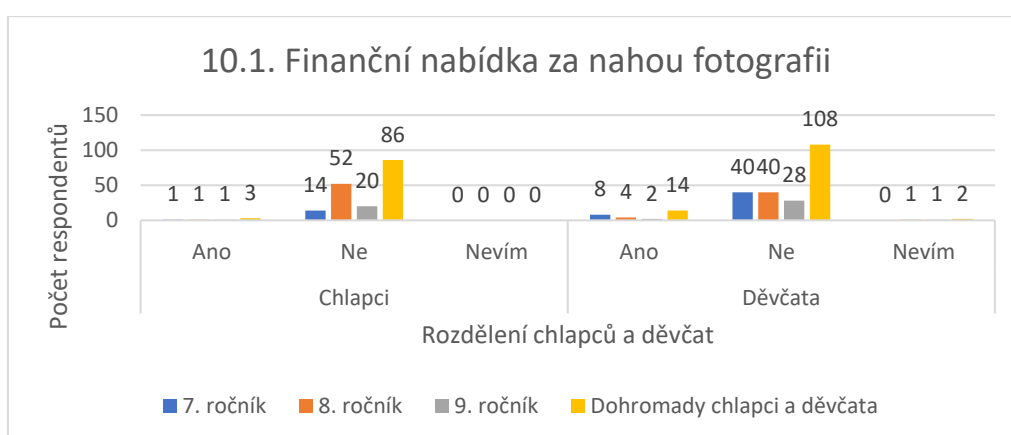
⁷⁸ Vlastní zpracování

⁷⁹ Vlastní zpracování

žádná dívka neuvedla, že by poslala takovouto fotografii, 44 uvádí, že neposlalo a 1 se vyjádřila neurálně. Ze strany chlapců z osmého ročníku žádný neuvádí, že by poslal takovouto fotografii, 53 chlapců neposlalo a žádný se nevyjádřil neutrálně. V devátém ročníku celkem 3 dívky poslaly takovouto fotografii, 26 dívek neposlalo a 2 se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců 2 uvedli, že poslali, 19 neposlalo a žádný se nevyjádřil neutrálně.

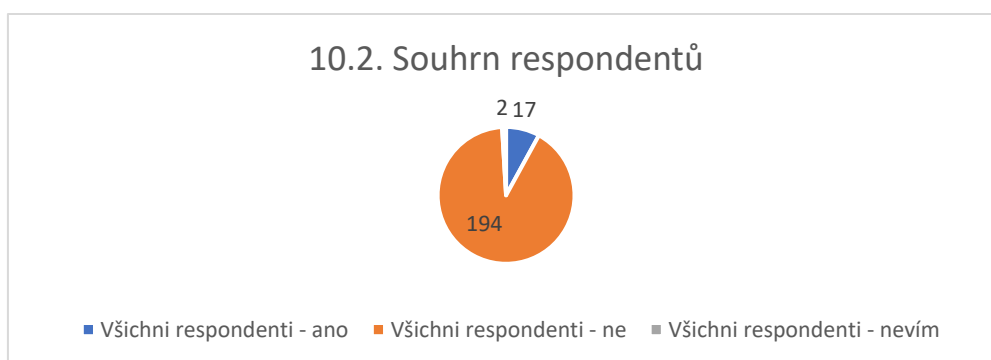
Vyhodnocení otázky číslo 10: Dostali jste finanční nabídku za posláni fotky nebo zapnutí webových kamery, na níž jste měli být nazí?

Graf 15

80

Graf 16

81

V této otázce odpovědělo dohromady 14 dívek, které dostaly finanční nabídku, 108 dívek se s takovouto nabídkou nesetkalo a 2 dívky se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců se celkem 3 setkali s finanční nabídkou, 86 chlapců takovouto nabídku nedostalo a žádný z chlapců se nevyjádřil neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 17 respondentů dostalo takovouto nabídku, 194 nedostalo a 2 respondenti se vyjádřili neutrálně. Ze sedmého ročníku celkem 8 dívek uvádí, že takovou nabídku dostaly, 40 dívek takovouto nabídku

⁸⁰ Vlastní zpracování

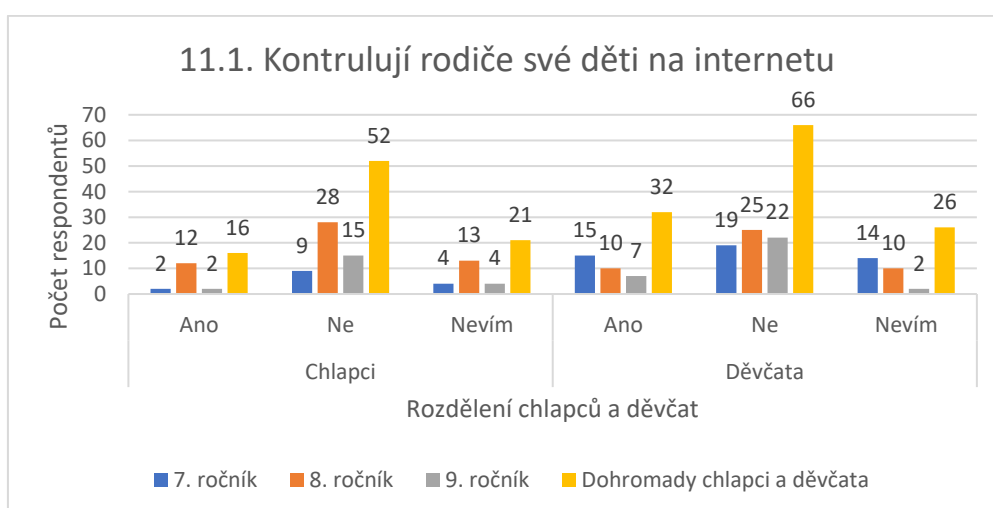
⁸¹ Vlastní zpracování

nedostalo a žádná se nevyjádřila neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli odpovědi následovně: 1 se s takovou nabídkou setkal, 14 nesetkalo a žádný se nevyjádřil neutrálně. Z osmého ročníku celkem 4 dívky uvedly, že takovou nabídku dostaly, 40 dívek tuto nabídku popírají a 1 dívka se vyjádřila neutrálně. Ze strany chlapců 1 uvedl, že takovou nabídku dostal, 52 chlapců takovou nabídku popírá a žádný se nevyjádřil neutrálně. V devátém ročníku celkem 2 děvčata takovou nabídku dostala, 28 děvčat tuto nabídku popírá a 1 se vyjádřila neutrálně. Zatímco 1 chlapec udává, že takovou nabídku dostal, 20 chlapců tuto nabídku popírá a žádný se nevyjádřil neutrálně.

Třetí okruh: Jak rodiče kontrolují činnost svých dětí na internetu a sociálních sítích

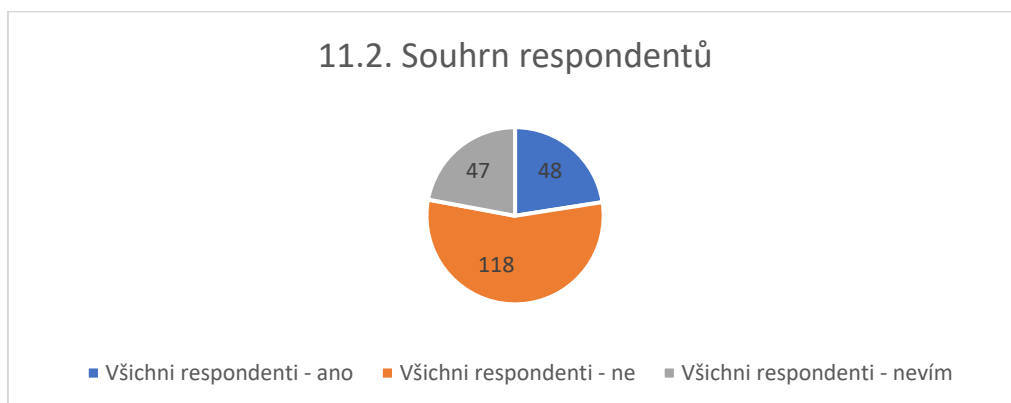
Vyhodnocení otázky 11: Kontrolují rodiče, co děláte, vyhledáváte nebo kolik trávíte na internetu času?

Graf 17

82

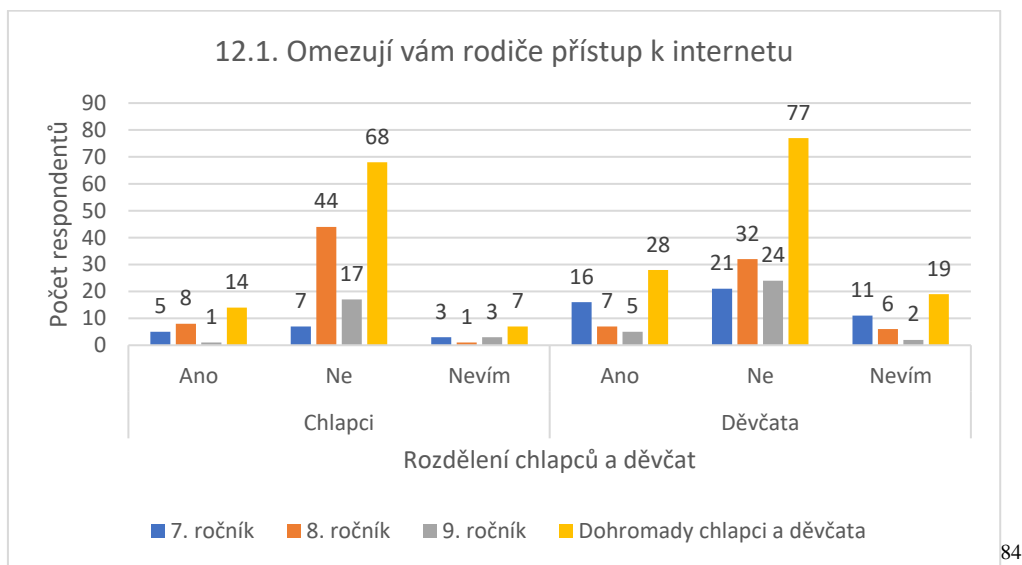
Graf 18

V této otázce odpovědělo dohromady 32 dívek, které uvádí, že je rodiče v této problematice hlídají, 66 dívek kontrolováno není a 26 dívek se vyjádřilo neutrálně. 21 chlapců rodiče kontrolují, 61 chlapců nekontrolují a 7 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky odpovídali následovně: 53 respondentů uvádí, že rodiče kontrolují jejich činnost a čas na internetu, 127 nekontrolují a 33 respondentů se vyjádřilo neutrálně. Z dotazovaného sedmého ročníku 15 dívek uvádí, že je rodiče kontrolují, 19 dívek, že nejsou kontrolovány a 14 dívek uvádí neutrální odpověď „nevím“. 2 chlapci uvedli, že jsou kontrolováni rodiči v této problematice, 9 chlapců kontrolováno není a 4 se vyjádřilo neutrálně. V osmém ročníku celkem 10 dívek je kontrolováno rodiči, 25 rodiče nekontrolují a 10 se vyjádřilo neutrálně. Z dotazovaných chlapců v osmém ročníku 12 uvádí, že jsou kontrolováni rodiči, 28 chlapců kontrolováno není a 13 se vyjádřilo neutrálně. V devátém ročníku dle dotazníku 7 dívek je kontrolováno rodiči a 22 dívek není kontrolováno a 2 se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců 2 kontrolováni jsou, 15 uvedlo, že kontrolováni nejsou a 4 se vyjádřilo neutrálně.

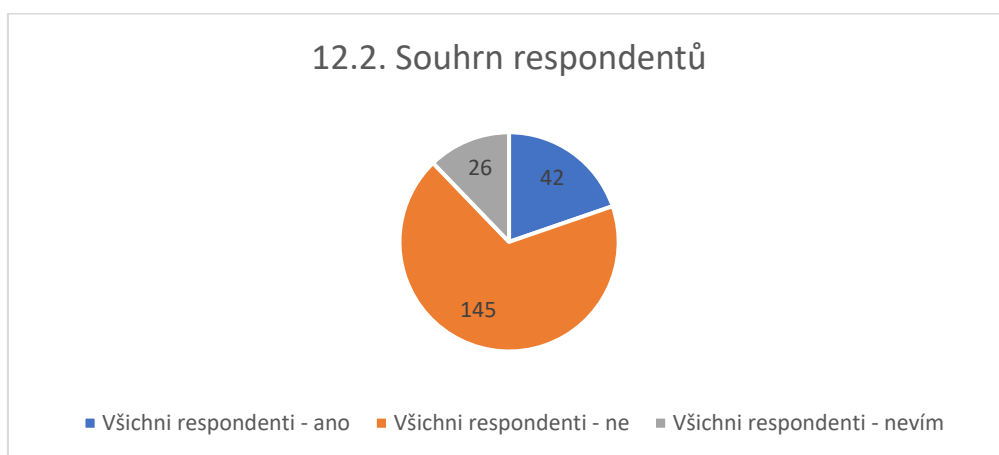
Vyhodnocení otázky 12: Omezují vám rodiče přístup k internetu?

Graf 19

84

Graf 20

85

V této otázce odpovědělo dohromady 28 dívek, kterým rodiče omezují přístup k internetu, 77 dívek rodiče neomezují a 19 dívek se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců 14 je omezováno rodiči, 68 chlapců omezováno není a 7 z chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 42 respondentů je omezováno, 145 není omezováno a 26 respondentů se nevyjádřilo neutrálně. Ze sedmého ročníku celkem 16 dívek uvádí, že je rodiči omezováno, 21 dívek není omezováno a 11 se vyjádřilo neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli své odpovědi následovně: 5 chlapců je omezováno, 7 není omezováno a 3 se vyjádřilo neutrálně. Z osmého ročníku celkem 7 dívek uvedlo, že jim rodiče omezují přístup, 32 dívek takové omezení popírá a 6 dívek se vyjádřila neutrálně.

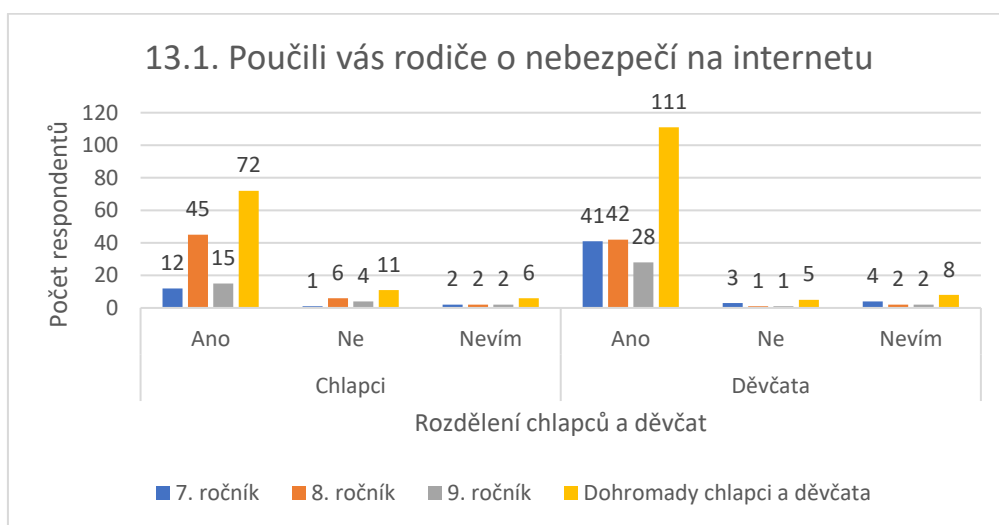
⁸⁴ Vlastní zpracování

⁸⁵ Vlastní zpracování

Ze strany chlapců 8 uvedlo, že je omezováno rodiči, 44 chlapců není omezováno a 1 se vyjádřil neutrálně. V devátém ročníku celkem 5 děvčat uvedlo, že je omezováno, 24 dívek omezováno rodiči není a 2 se vyjádřily neutrálně. Kdežto 1 chlapec udává, že rodiči omezován je, 17 chlapců omezováno není a 3 se vyjádřili neutrálně.

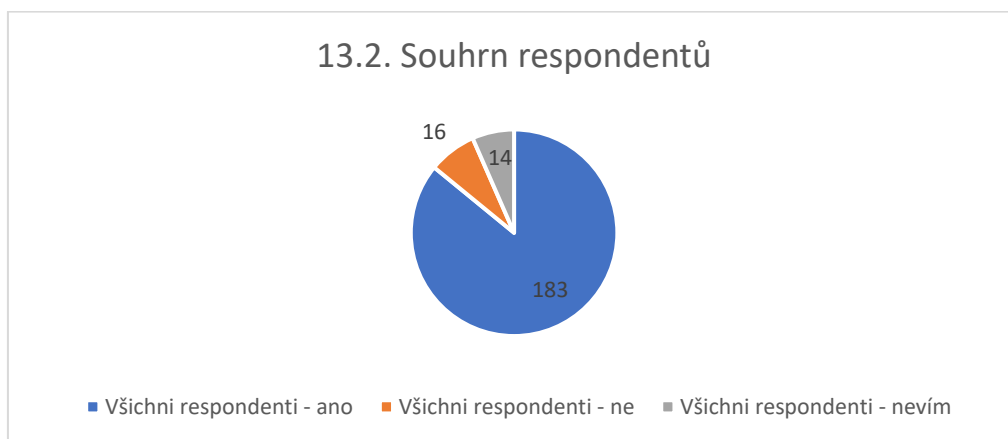
Vyhodnocení otázky 13: Poučili vás rodiče o nebezpečích, se kterými se můžete setkat na internetu?

Graf 21

86

Graf 22

87

Zde uvedlo celkem 111 dívek, že byly poučeny o nebezpečích, 5 dívek uvedlo, že nebyly poučeny a 8 dívek se vyjádřilo neutrálně. Naopak u chlapců jsou výsledky takové: 72 chlapců uvedlo, že byli poučeni o nebezpečích, 11 chlapců nebylo poučeno o nebezpečích a 6 z chlapců uvedlo neutrální odpověď „nevím“. Celkem chlapci a dívky uvádějí, 183 z nich je poučeno o nebezpečí, 16 není poučeno o nebezpečích a 4 se vyjádřili neutrálně.

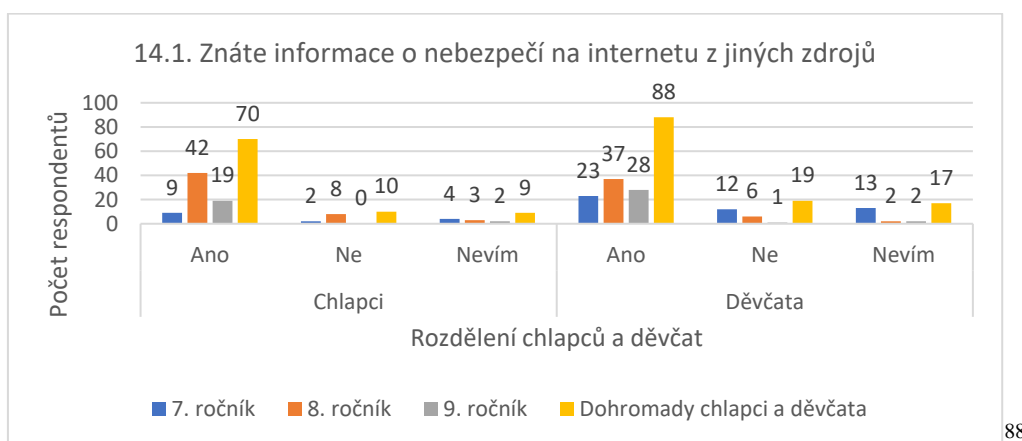
⁸⁶ Vlastní zpracování

⁸⁷ Vlastní zpracování

Z toho v sedmém ročníku 41 dívek je poučeno o nebezpečí, 3 dívky nejsou poučeny a 4 se vyjádřily neutrálně. Chlapci sedmého ročníku uvádějí, že: 12 je poučeno o nebezpečích, 1 není poučený a 2 se vyjádřili neutrálně. V osmém ročníku celkem 42 dívek bylo poučeno, 1 dívka uvádí, že nebyla poučena a 2 se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců z osmého ročníku 45 uvádí, že nebyli poučeni o nebezpečích, 6 chlapců bylo poučeno a 2 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku celkem 28 dívek bylo poučeno o nebezpečích, 1 dívka není poučena a 2 se vyjádřily neutrálně. Ze strany chlapců 15 uvedlo, že byli poučeni, 4 nejsou poučeni a 2 se vyjádřili neutrálně.

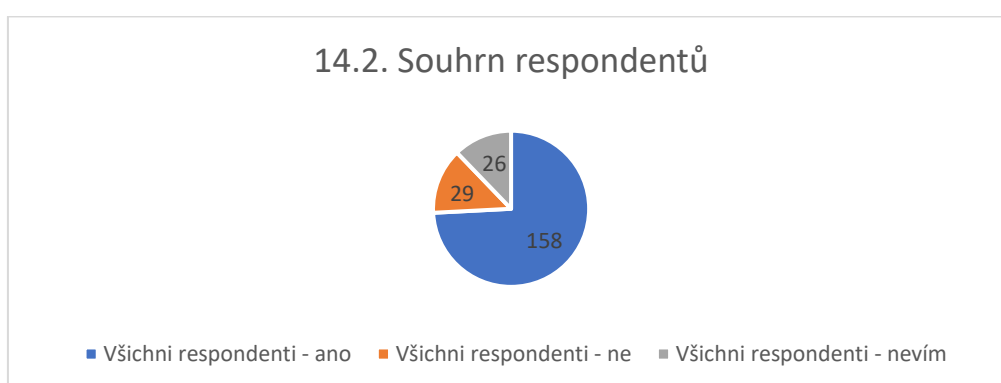
Vyhodnocení otázky 14: Získali jste informace o nebezpečích na internetu z jiných zdrojů?

Graf 23

88

Graf 24

89

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 89 dívek uvádí, že získaly informace o nebezpečích z jiných zdrojů, 18 dívek uvádí, že nezískaly informace o nebezpečích a 17 dívek se vyjadřuje neutrálně „nevím“. 64 chlapců získalo informace

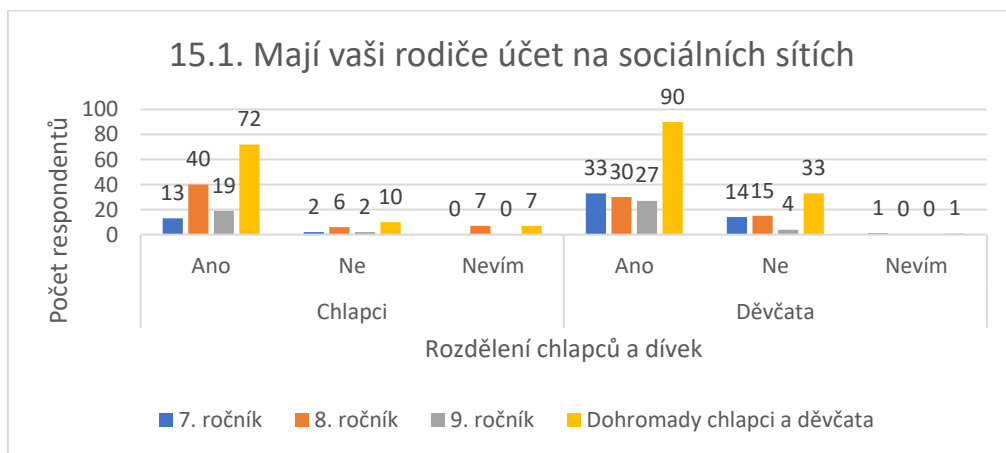
⁸⁸ Vlastní zpracování

⁸⁹ Vlastní zpracování

z jiných zdrojů, 14 chlapců informace o nebezpečích z jiných zdrojů nemají a 11 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádějí: 153 respondentů získalo informace z jiných zdrojů, 32 nezískalo informace o nebezpečích z jiných zdrojů a 28 se vyjádřilo neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku 23 dívek uvádí, že získaly informace z jiných zdrojů, 12 dívek uvádí, že informace z jiných zdrojů nemají a 13 dívek se vyjádřilo neutrálně „nevím“. Ze strany chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 9 respondentů získalo informace z jiných zdrojů, 2 nezískali a 4 se vyjádřili neutrálně. Z osmého ročníku 37 dívek odpovědělo, získaly informace z jiných zdrojů, 6 nezískalo a 2 se vyjádřily neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 42 z nich získalo informace z jiných zdrojů, 8 nezískalo a 3 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku 28 dívek udává, že získaly informace z jiných zdrojů, 1 dívka nezískala a 2 uvedla neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 19 respondentů získalo informace z jiných zdrojů, 0 nezískalo a 2 se vyjádřili neutrálně „nevím“.

Vyhodnocení otázky 15: Vlastní vaši rodiče účet na sociální síti?

Graf 25

⁹⁰ Vlastní zpracování

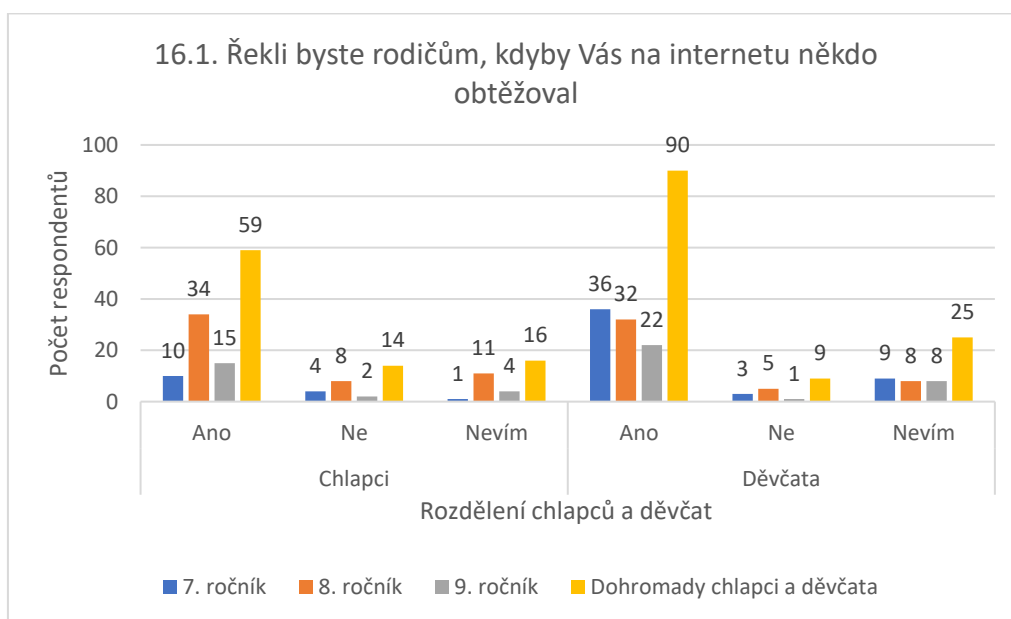
V této otázce odpovědělo 90 dívek, že jejich rodiče vlastní soc. síť, 33 dívek udává, že jejich rodiče nemá soc. síť a 1 dívka se vyjádřila neutrálně. Dále celkem 73 chlapců uvádí, že jejich rodiče vlastní soc. síť, 9 chlapců uvádí, že jejich rodiče nemají soc. síť a 7 se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 163 respondentů uvedlo, že jejich rodiče nemají soc. síť, 42 rodičů nevlastní a 8 respondentů se vyjádřilo neutrálně. Z dotazovaného sedmého ročníku bylo 33 dívek, jejichž rodiče vlastní účet na soc. sítích, 14 dívek, jejichž rodiče nevlastní, 1 dívka se vyjádřila neutrálně. Ze strany chlapců je 13 rodičů respondentů, kteří používají soc. síť, 2 rodiče, kteří nepoužívají a žádný se nevyjádřil neutrálně. V osmém ročníku ze strany dívek, 30 rodičů používá soc. síť, 15 rodičů nepoužívá a žádný respondent neuvedl neutrální odpověď. Z dotazovaných chlapců v osmém ročníku 40 uvádí, že jejich rodiče používají soc. síť, 6 rodičů nepoužívají a 7 respondentů uvádí neutrálně „nevím“. V devátém ročníku dle dotazníku je celkem 27 dívek, jejichž rodiče používají soc. síť, 4, jejichž rodiče nepoužívají a žádný respondent se nevyjádřil neutrálně. Ze strany chlapců celkem 19, jejichž rodiče používají soc. síť, 2 rodiče nepoužívají a žádný neuvedl neutrálně.

Čtvrtý okruh: Otázky zabezpečující bezpečnostní gramotnost dětí využívající soc. síť.

Vyhodnocení otázky 16: Kdyby Vás, nebo kamaráda/ku někdo na internetu obtěžoval, řekli byste to rodičům?

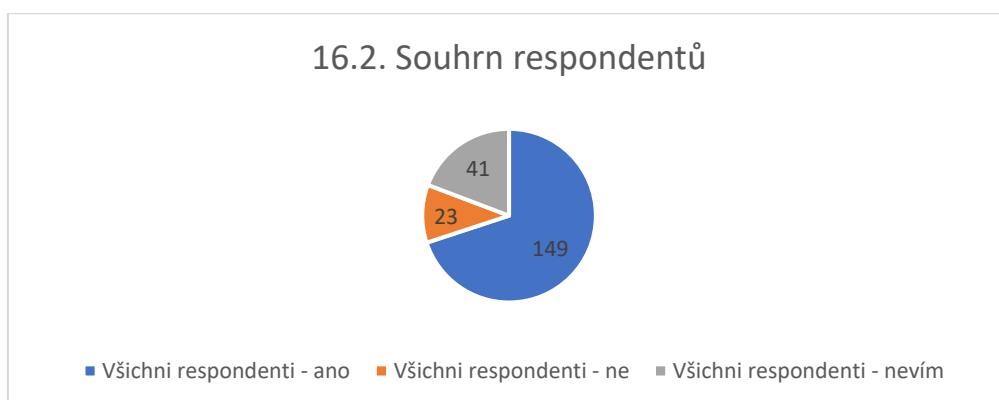
⁹¹ Vlastní zpracování

Graf 27

92

Graf 28

93

V této otázce odpovědělo dohromady 89 dívek, že by informovaly rodiče, 9 dívek by rodiče neinformovalo a 25 dívek se vyjádřilo neutrálně. Ze strany chlapců by 59 informovalo rodiče, 14 chlapců by neinformovalo a 16 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 149 respondentů by informovalo, 23 by neinformovalo a 41 respondentů se vyjádřilo neutrálně „nevím“. Ze sedmého ročníku 36 dívek by informovalo rodiče, 3 dívky by neinformovaly a 9 se vyjádřilo neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli odpovědi následovně: 10 chlapců by informovalo rodiče, 4 by neinformovali a 1 se vyjádřil neutrálně. Z osmého ročníku 32 dívek uvedlo, že by informovalo rodiče, 5 dívek by neinformovalo a 8 dívek se vyjádřilo neutrálně. Ze strany chlapců, 34 by informovalo rodiče, 8 chlapců by neinformovalo a 11 se vyjádřilo neutrálně. V devátém ročníku celkem 22 děvčat uvedlo, že by informovalo rodiče, 1 dívka

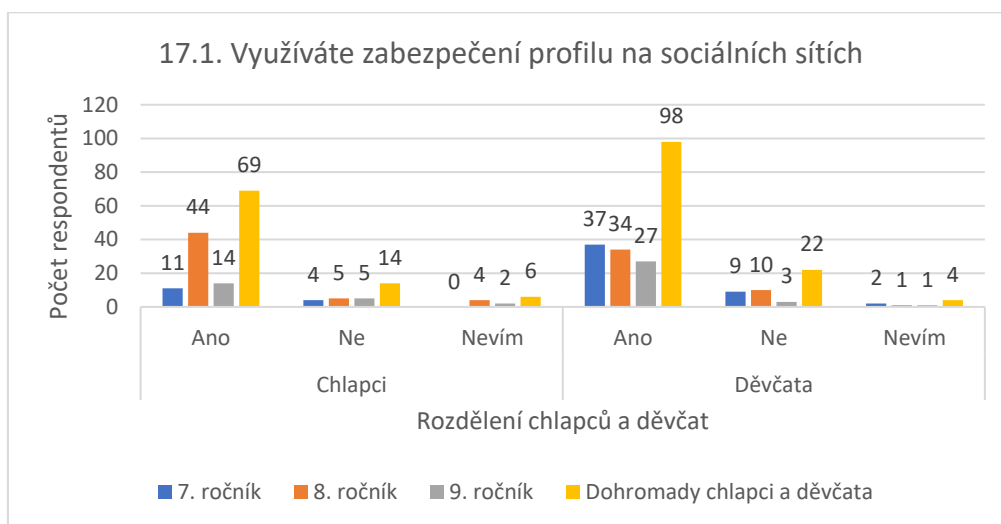
⁹² Vlastní zpracování

⁹³ Vlastní zpracování

by neinformovala rodiče a 8 se vyjádřilo neutrálně. Zatímco 15 chlapců udává, že by rodiče informovalo, 2 by neinformovali a 4 se vyjádřili neutrálně.

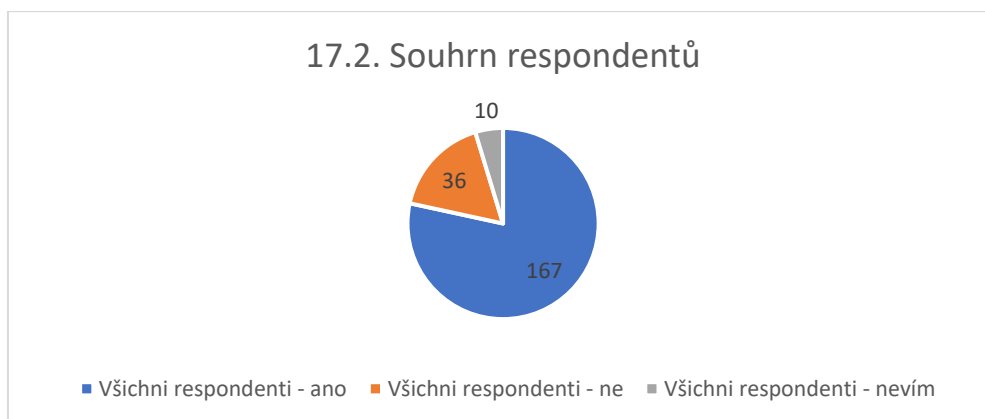
Vyhodnocení otázky 17: Využíváte nějaké možnosti k zabezpečení profilu na sociálních sítích?

Graf 29

94

Graf 30

95

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 98 dívek uvádí, že využívají zabezpečení, 22 dívek uvádí, že nevyužívají zabezpečení a 4 dívky se vyjadřují neutrálně „nevím“. 69 chlapců využívá zabezpečení, 14 chlapců zabezpečení nevyužívá a 6 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku celkem 37 dívek uvádí, že využívá zabezpečení, 9 dívek uvádí, že nevyužívá zabezpečení a 2 dívky se vyjadřují neutrálně „nevím“. Ze strany chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 11 respondentů využívá zabezpečení, 4 nevyužívají zabezpečení a žádný se nevyjádřil neutrálně.

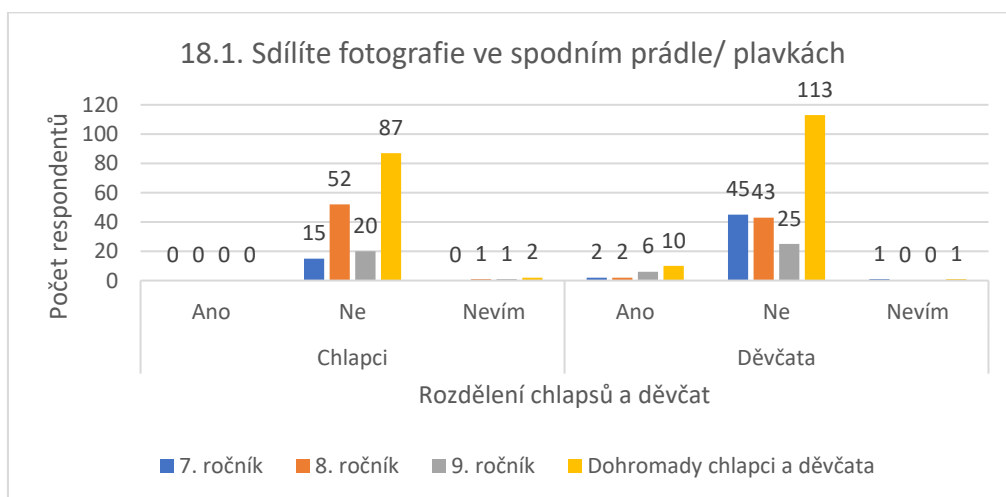
⁹⁴ Vlastní zpracování

⁹⁵ Vlastní zpracování

Z osmého ročníku 34 dívek odpovědělo, že využívají zabezpečení, 10 nevyužívá zabezpečení a 1 se vyjádřila neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 44 z nich využívá zabezpečení, 5 nevyužívá zabezpečení a 4 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku 27 dívek udává využívání zabezpečení, 3 dívky nevyužívají zabezpečení a 1 uvedla neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 14 respondentů využívá zabezpečení, 5 nevyužívá zabezpečení a 2 se vyjádřili neutrálně „nevím“.

Vyhodnocení otázky 18: Sdílíte na sociálních sítích fotografie, na kterých jste oblečení ve spodním prádle, v plavkách nebo zcela nazí?

Graf 31

96

Graf 32

97

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 10 dívek uvádí, že sdílí

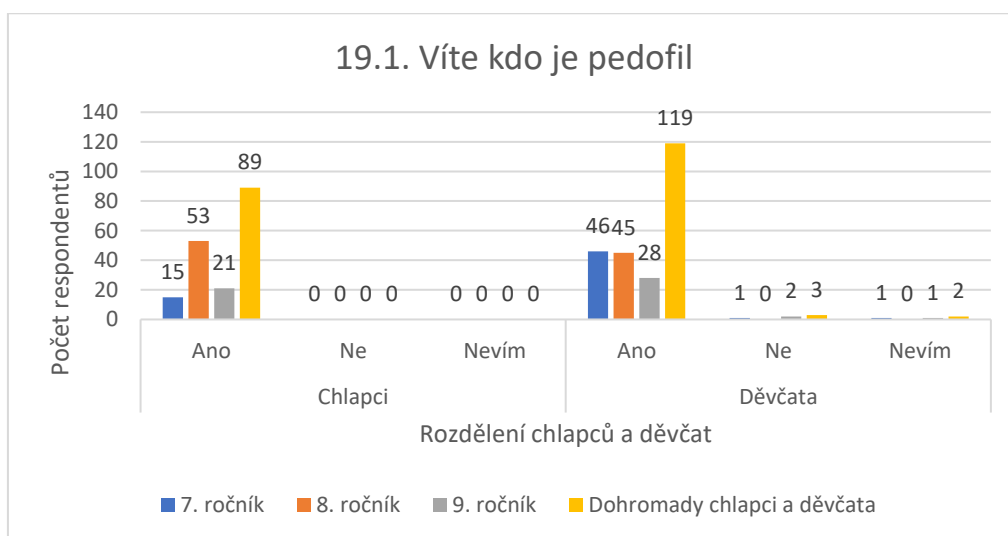
⁹⁶ Vlastní zpracování

⁹⁷ Vlastní zpracování

takovéto fotografie, 113 dívek uvádí, že nesdílí takovéto fotografie a 1 dívka se vyjadřuje neutrálně „nevím“. 0 chlapců odpovědělo, že sdílí takovéto fotografie, 87 chlapců nesdílí takovéto fotografie a 2 chlapci se vyjádřili neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku 2 dívky uvádí, že sdílí takovéto fotografie, 45 dívek uvádí, že nesdílí takovéto fotografie a 1 dívka se vyjádřila neutrálně „nevím“. Ze strany chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 0 chlapců sdílí takovéto fotografie, 15 nesdílí a 0 se vyjádřilo neutrálně. Z osmého ročníku 2 dívky odpověděly, že sdílí takovéto fotografie, 43 nesdílí a 0 se vyjádřilo neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 0 z nich sdílí takovéto fotografie, 52 nesdílí takovéto fotografie a 1 se vyjádřil neutrálně. V devátém ročníku 6 dívek udává, že sdílí takovéto fotografie, 25 dívek nesdílí a 0 uvedlo neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 0 chlapců sdílí takovéto fotografie, 20 nesdílí a 1 se vyjádřil neutrálně „nevím“.

Vyhodnocení otázky 19: Víte, kdo je pedofil?

Graf 33

98

⁹⁸ Vlastní zpracování

Graf 34

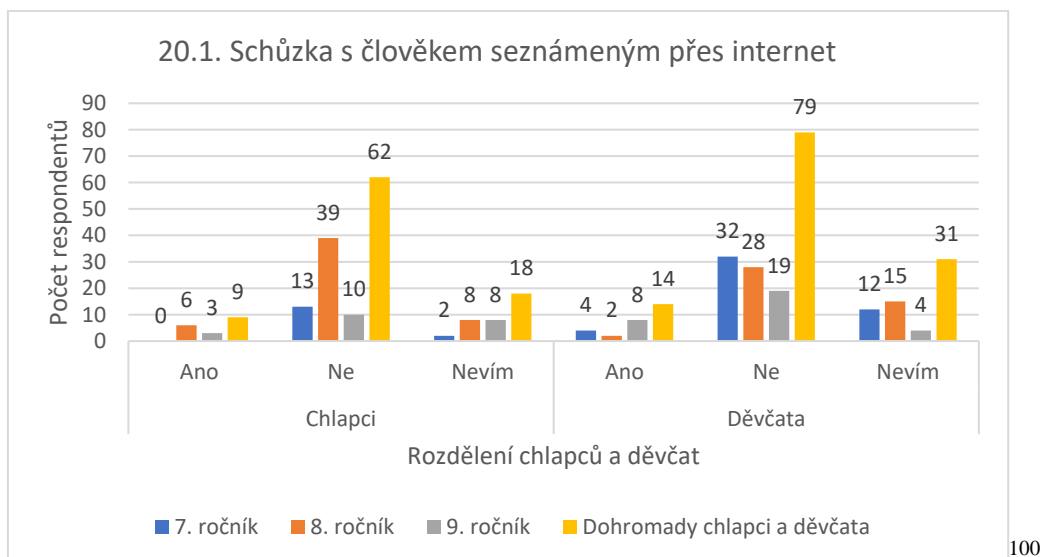

V této otázce odpovědělo 119 dívek, že zná pojem pedofil, 3 dívky udávají, že neznají pojem pedofil a 2 dívky se vyjádřily neutrálně. 89 chlapců uvádí, že zná pojem pedofil, 0 chlapců uvádí, že neznají pojem pedofil a 0 se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 208 respondentů zná pojem pedofil, 3 neznají pojem pedofil a 2 se vyjádřili neutrálně. Z dotazovaného sedmého ročníku 46 dívek zná pojem pedofil, 1 dívka nezná pojem pedofil. 1 dívka se vyjádřila neutrálně. Z chlapců je 15, kteří znají pojem pedofil, 0 nezná pojem pedofil a žádný se nevyjádřil neutrálně. V osmém ročníku celkem 45 dívek zná pojem pedofil, 0 dívek nezná pojem pedofil a žádný respondent nevedl neutrální odpověď. Z dotazovaných chlapců v osmém ročníku 53 uvádí, že zná pojem pedofil, 0 nezná pojem pedofil a 0 respondentů uvádí neutrálně. V devátém ročníku dle dotazníku celkem 28 dívek zná pojem pedofil, 2 dívky neznají pojem pedofil a 1 se vyjádřila neutrálně. Ze strany chlapců 21 respondentů zná pojem pedofil, 0 chlapců nezná pojem pedofil a žádný nevedl neutrálně „nevím“.

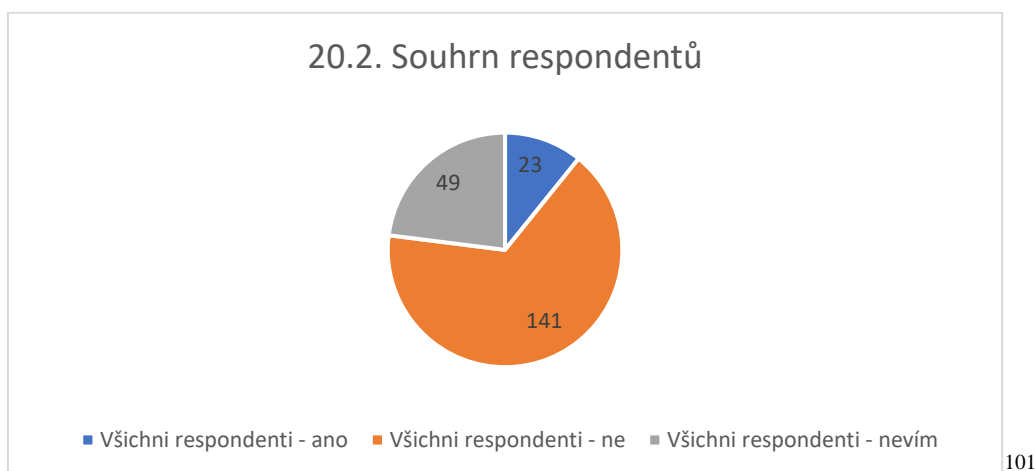
⁹⁹ Vlastní zpracování

Vyhodnocení otázky 20: Šli byste na schůzku s člověkem, se kterým jste se seznámili přes internet?

Graf 35

Graf 36

V této otázce odpovědělo dohromady 14 dívek, že by šlo na schůzku, 79 dívek by nešlo na schůzku a 31 dívek se vyjádřilo neutrálně. Ze strany chlapců by 9 by šlo na schůzku, 62 chlapců by nešlo na schůzku a 18 chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 23 respondentů by šlo na schůzku, 141 by nešlo na schůzku a 49 respondentů se vyjádřilo neutrálně „nevím“. Ze sedmého ročníku 4 dívky by šly na schůzku, 32 dívek by nešlo a 12 se vyjádřilo neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli následovně: 0 chlapců by šlo na schůzku, 13 by nešlo a 2 se vyjádřilo neutrálně. Z osmého ročníku 2 dívky uvedly, že by šly na schůzku, 28 dívek by nešlo a 15 dívek se vyjádřilo neutrálně.

¹⁰⁰ Vlastní zpracování

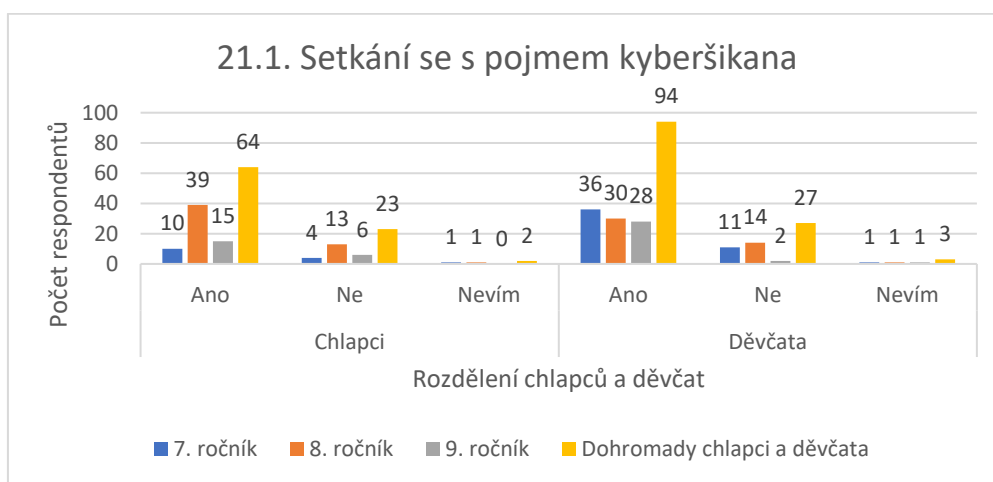
¹⁰¹ Vlastní zpracování

Ze strany chlapců 6 by šlo na schůzku, 39 chlapců by nešlo a 8 se vyjádřilo neutrálně. V devátém ročníku celkem 8 děvčat uvedlo, že by šlo na schůzku, 19 dívek by nešlo a 4 se vyjádřily neutrálně. Naopak 3 chlapci udávají, že by šli na schůzku, 10 by nešlo a 8 se nevyjádřilo neutrálně.

Pátý okruh: Kyberšikana

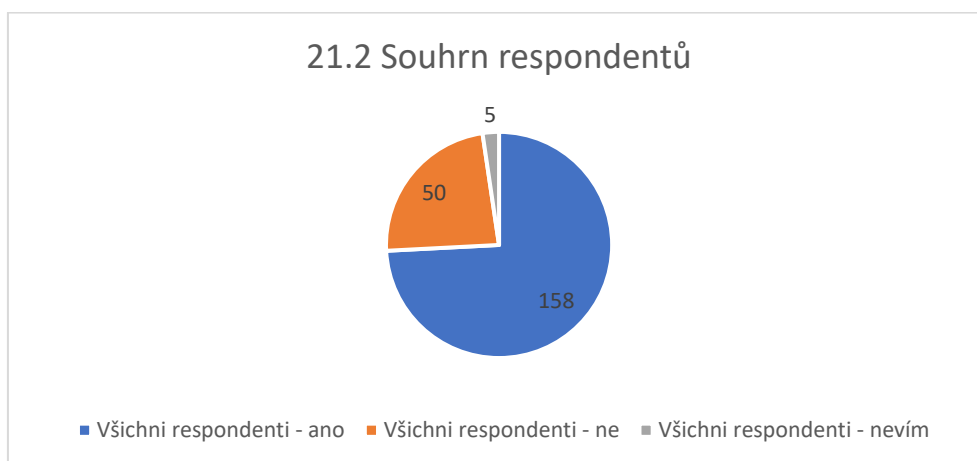
Vyhodnocení otázky 21: Setkali jste se s pojmem kyberšikana?

Graf 37

102

Graf 38

103

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 94 dívek uvádí, že se setkala s kyberšikanou, 27 dívek uvádí, že se nesetkala s kyberšikanou a 3 dívky se vyjadřují neutrálně „nevím“. Z chlapců celkem 64 se setkala s kyberšikanou, 23 chlapců se nesetkala s kyberšikanou a 2 chlapci se vyjádřili neutrálně. Ze sedmého ročníku 36 dívek uvádí, že se setkaly s kyberšikanou, 11 dívek uvádí, že se nesetkaly s kyberšikanou a 1

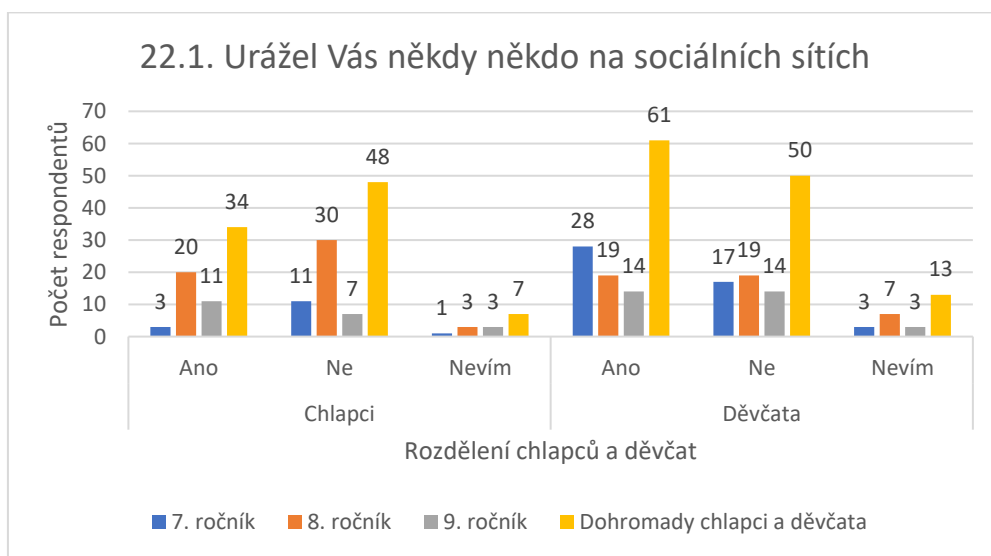
¹⁰² Vlastní zpracování

¹⁰³ Vlastní zpracování

dívka se vyjádřila neutrálně „nevím“. Ze strany chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 10 chlapců se setkala s kyberšikanou, 4 se nesetkali s kyberšikanou a 1 se vyjádřil neutrálně. Z osmého ročníku 30 dívek odpovědělo, že se setkaly s kyberšikanou, 14 nesetkalo a 1 se vyjádřila neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 39 z nich se setkala s kyberšikanou, 13 nesetkalo a 1 se vyjádřil neutrálně. V devátém ročníku 28 dívek udává, že se setkala s kyberšikanou, 2 dívky se nesetkaly s kyberšikanou a 1 uvedla neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že se 15 chlapců setkala s kyberšikanou, 6 nesetkalo a 0 se vyjádřilo neutrálně „nevím“.

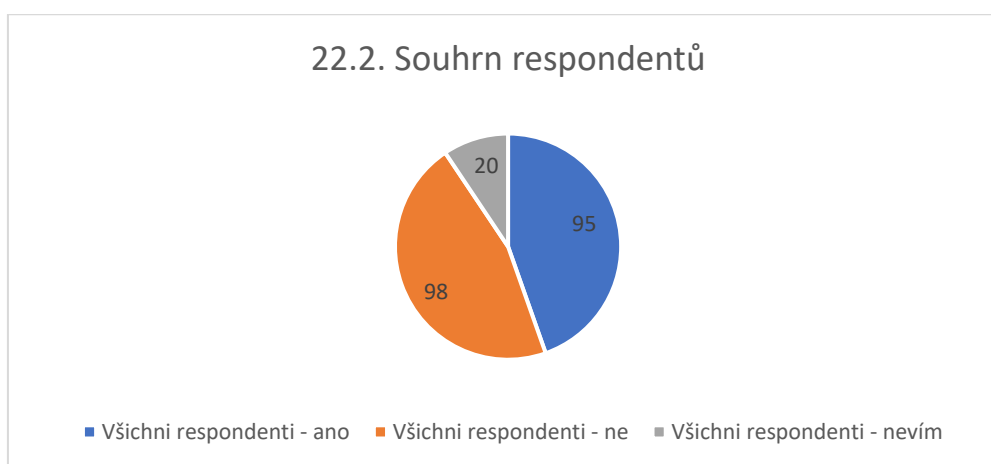
Vyhodnocení otázky 22: Urážel vás někdy někdo veřejně na sociálních sítích?

Graf 39

104

Graf 40

105

V této otázce odpovědělo dohromady 61 dívek, že bylo uráženo, 50 nebylo uráženo a 13

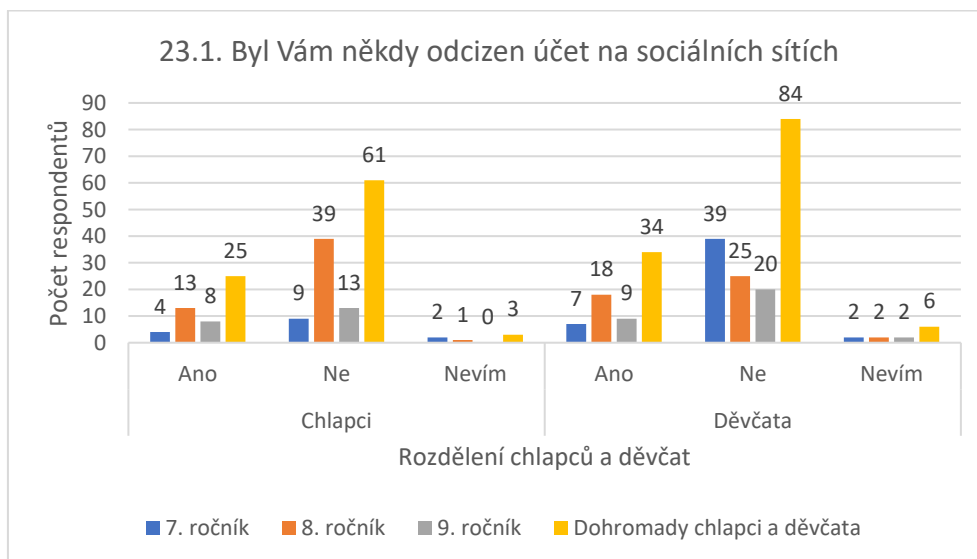
¹⁰⁴ Vlastní zpracování

¹⁰⁵ Vlastní zpracování

dívek se vyjádřilo neutrálně. Ze strany chlapců jich 34 bylo uráženo, 48 chlapců nebylo uráženo a 7 z chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 129 respondentů bylo uráženo, 98 nebylo uráženo a 20 respondentů se vyjádřilo neutrálně „nevím“. Ze sedmého ročníku 28 dívek bylo uráženo, 17 dívek nebylo uráženo a 3 se vyjádřily neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli své odpovědi následovně: 3 chlapci byli uráženi, 11 chlapců nebylo uráženo a 1 se vyjádřil neutrálně. Z osmého ročníku celkem 19 dívek uvedlo, že byly uráženy, 19 dívek nebylo uráženo a 7 se vyjádřilo neutrálně. Ze strany chlapců 20 bylo uráženo, 30 chlapců nebylo a 3 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku celkem 14 děvčat uvedlo, že bylo uráženo, 14 dívek nebylo uráženo a 3 se vyjádřily neutrálně. Naopak 11 chlapců bylo uráženo, 7 nebylo uráženo a 3 se vyjádřili neutrálně.

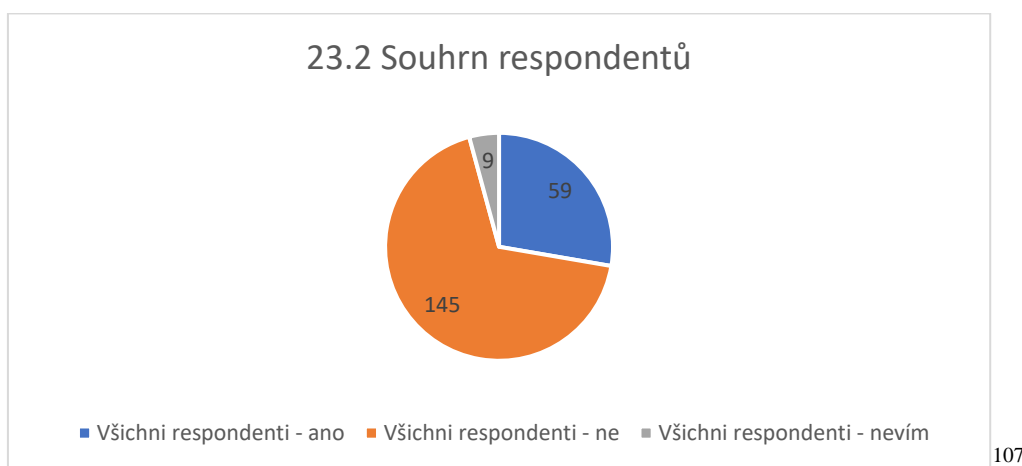
Vyhodnocení otázky 23: Byl Vám někdy odcizen účet na sociálních sítích?

Graf 41

106

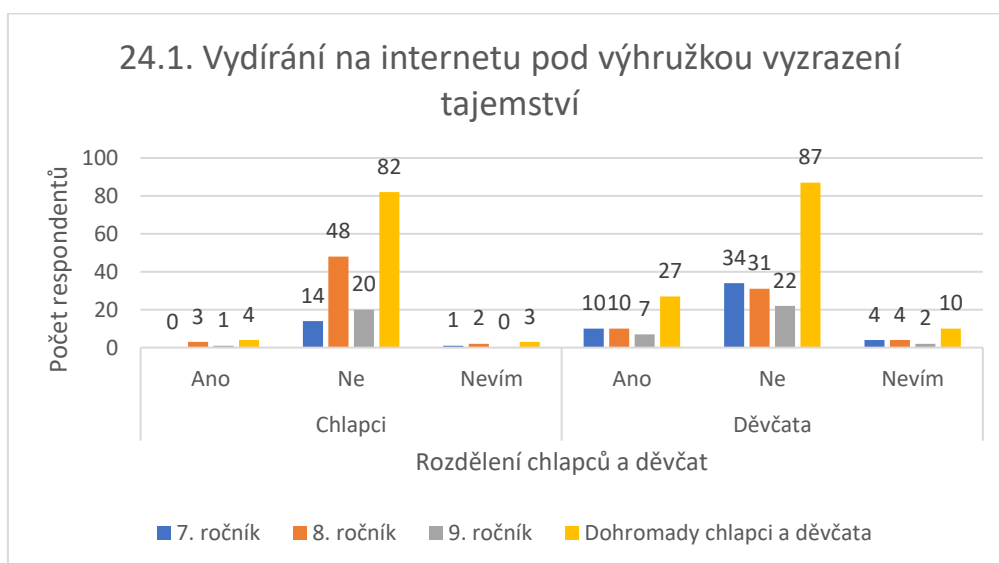
Graf 42

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 34 dívek uvádí, že jim byl odcizen účet, 84 dívek uvádí, že jim nebyl odcizen účet a 6 dívek se vyjadřuje neutrálně „nevím“. 25 chlapcům byl odcizen účet, 61 chlapců uvádí, že jim nebyl odcizen účet a 3 chlapci se vyjádřili neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku 7 dívek uvádí, že jim byl odcizen účet, 39 dívek uvádí, že jim nebyl odcizen účet a 2 dívky se vyjádřily neutrálně „nevím“. U chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 4 chlapcům byl odcizen účet, 9 nebyl odcizen účet a 2 se vyjádřili neutrálně. Z osmého ročníku 18 dívek odpovědělo, že jim byl odcizen účet, 25 nebyl a 2 se vyjádřily neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 13 z nich byl odcizen účet, 39 nebyl a 1 se vyjádřil neutrálně. V devátém ročníku 9 dívek udává, že jim byl odcizen účet, 20 dívkám nebyl a 2 uvedly neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 8 chlapcům byl odcizen účet, 13 nebyl a 0 se vyjádřilo neutrálně „nevím“.

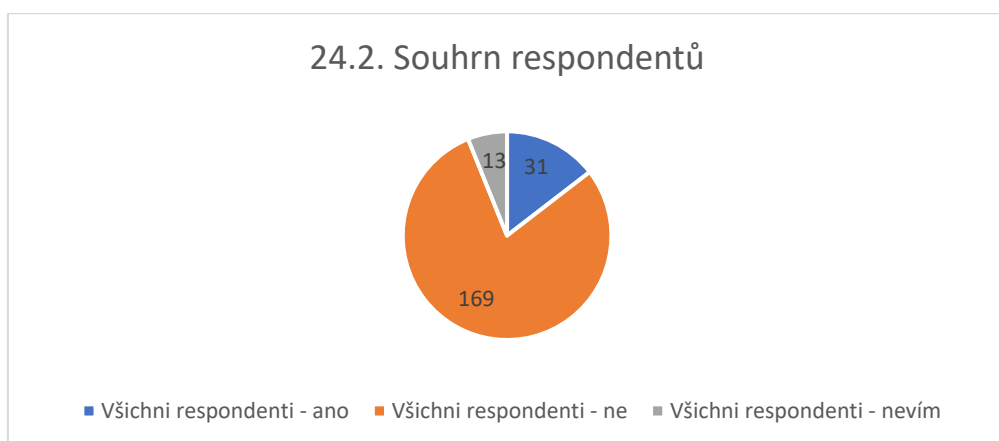
Vyhodnocení otázky 24: Setkali jste se na internetu s vydíráním pod pohrůžkou vyzrazení tajemství?

Graf 43

108

Graf 44

109

Respondenti v této otázce odpověděli následovně: Celkem 27 dívek uvádí, že se setkala s vydíráním, 87 dívek uvádí, že se nesetkala s vydíráním a 10 dívek se vyjadřuje neutrálně „nevím“. 4 chlapci se setkali s vydíráním, 82 chlapců uvádí, že se nesetkali s vydíráním a 3 chlapci se vyjádřili neutrálně. Z toho ze sedmého ročníku 10 dívek uvádí, že se setkala s vydíráním, 34 dívek uvádí, že se nesetkala s vydíráním a 4 dívky se vyjádřily neutrálně „nevím“. U chlapců sedmého ročníku bylo zjištěno, že 14 chlapců se nesetkalo s vydíráním a 1 se vyjádřili neutrálně. Z osmého ročníku 10 dívek odpovědělo, že se setkala s vydíráním, 31 dívek nesetkalo a 4 se vyjádřily neutrálně. Dotazovaní chlapci z osmého ročníku uvádí, že 3 se setkali s vydíráním, 48 chlapců se nesetkalo s vydíráním a 2 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku 7 dívek udává, že se setkala s vydíráním, 22 dívek

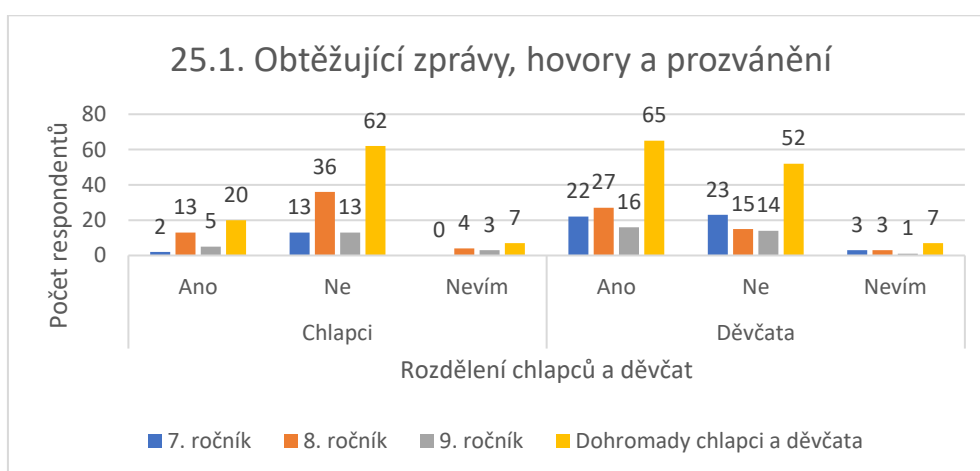
¹⁰⁸ Vlastní zpracování

¹⁰⁹ Vlastní zpracování

nesetkalo a 2 uvedly neutrální „nevím“. Ze strany chlapců je uvedeno, že 1 z chlapců se setkal s vydíráním, 20 nesetkalo a 0 se vyjádřilo neutrálně „nevím“.

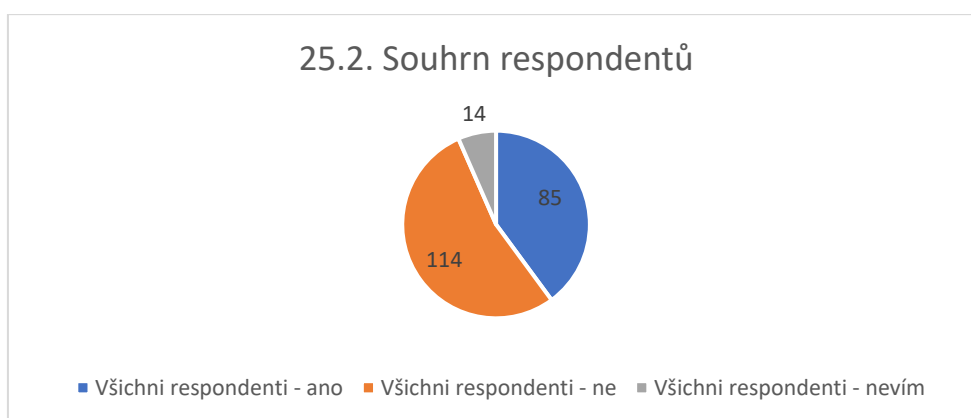
Vyhodnocení otázky 25: Setkali jste se někdy s obtěžujícími zprávami, hovory nebo prozváněním?

Graf 45

110

Graf 46

111

V této otázce odpovědělo dohromady 65 dívek, že se setkalo s obtěžujícími zprávami, 52 se nesetkalo s obtěžujícími zprávami a 7 dívek se vyjádřilo neutrálně. U chlapců bylo zjištěno, že 20 se setkalo s obtěžujícími zprávami, 62 chlapců se nesetkalo s obtěžujícími zprávami a 7 z chlapců se vyjádřilo neutrálně. Celkem chlapci a dívky uvádí: 85 respondentů se setkalo s obtěžujícími zprávami, 114 se nesetkalo s obtěžujícími zprávami a 14 respondentů se vyjádřilo neutrálně „nevím“. Ze sedmého ročníku celkem 22 dívek se setkalo s obtěžujícími zprávami, 23 dívek se nesetkalo a 3 se vyjádřily neutrálně. Chlapci ze sedmého ročníku uvedli své odpovědi následovně: 2 chlapci se setkali s

¹¹⁰ Vlastní zpracování

¹¹¹ Vlastní zpracování

obtěžujícími zprávami, 13 chlapců se setkala a 0 se vyjádřilo neutrálně. Z osmého ročníku celkem 27 dívek uvedlo, že se setkala s obtěžujícími zprávami, 15 dívek nesetkala a 3 dívky se vyjádřily neutrálně. U chlapců celkem 13 se setkala s obtěžujícími zprávami, 36 chlapců nesetkala a 4 se vyjádřili neutrálně. V devátém ročníku celkem 16 děvčat uvedlo, že se setkala s obtěžujícími zprávami, 14 dívek nesetkala a 1 se vyjádřila neutrálně. Naopak 5 chlapců se setkala s obtěžujícími zprávami, 13 nesetkala a 3 se vyjádřili neutrálně.

6.3.5 Etika výzkumu

Všichni respondenti byli seznámeni s tématem a cílem výzkumu. Dále byli ujistěni, že získané informace byly použity pouze pro účely mého výzkumu a bude zachována jejich anonymita. Výzkum proběhl v souladu se zákonem č. 110/2019 sb., o zpracování osobních údajů ve znění pozdějších předpisů.

6.4 Výsledky výzkumu a návrhy řešení

Vzhledem k výsledkům výzkumu vznikly návrhy řešení ke zmírnění rizika této problematiky.

Prvním návrhem je: Vzhledem příliš velikému množství času, který děti tráví na internetu a sociálních sítích, je třeba tento čas zkrátit. Navrhuji jej omezit na 3 hodiny denně. Tento čas je dostačující k řešení domácích úkolů a dopisování s přáteli. Ovšem sníží se tím riziko, že si děti budou dopisovat s predátory, či neznámými lidmi a následně sdílet nevhodné materiály.

Druhým návrhem je: Zlepšit komunikaci o aktivitách na internetu s rodiči, spolužáky a ostatními důvěryhodnými lidmi (např. učiteli, členy rodiny). Pokud děti budou více o své aktivitě na internetu komunikovat, poté bude mnohem větší šance, že se rizikům předejde a tím se zásadně eliminuje nejen sexuální obtěžování dětí na internetu, nebo kyberšikana, ale také další hrozby, které se na internetu vyskytují.

Třetím návrhem je: Lépe poučit děti o hrozbách na internetu, vysvětlit jim jaká jsou rizika, pokud budou komunikovat s neznámými lidmi a posílat jim intimní fotografie. Velmi nebezpečné je také sdílení svých intimních fotografií na sociálních sítích. Pomocí těchto fotografií na sebe děti upoutávají pozornost pedofilů, nebo úchylů a tím zvyšují šanci, že budou terčem útoku. Takovéto informace by měli předávat zejména rodiče. Dále by měl školní vyučovací program zvýšit důraz na vysvětlení této

problematiky. V neposlední řadě je třeba udělat mediální kampaň v níž by bylo zaměřeno na vysvětlení nejen dětem, ale také dospělým, jak závažný problém může kyberšikana a sexuální obtěžování na internetu být. Je třeba také nezapomenout na vysvětlení základních pojmů, kterými jsou například pedofil, stalking aj.

Čtvrtým návrhem je: Větší kontrola činností dětí na internetu rodiči. Vzhledem k tomu, že mnohdy komunikace je mnohdy nedostačující, je tedy nutné, aby byla činnost dětí na internetu kontrolována přímo, nebo pomocí sociálních sítí, kde si rodiče vytvoří vlastní profil a pomocí nějž budou sledovat a kontrolovat činnost jejich dětí na internetu. Pomocí takovéto kontroly lze včas a bezpečně zabránit hrozícímu nebezpečí a pokud již takovýto problém nastal, tak zamezit v jeho pokračování.

Pátým návrhem je: Lépe zabezpečovat své sociální účty, dodržovat základní pravidla prevence proti krádeži. Tzn. nikomu neprozradit heslo k přihlášení, pravidelně měnit heslo, používat více účelové zabezpečení. Blokovat obtěžující zprávy, hovory, účty. Neklikat na podezřelé odkazy, webové stránky a nereagovat a nesmyslné a neopodstatněné výzvy k nežádoucí činnosti.

Diskuse

Z výsledků dotazníkového šetření provedeného mezi respondenty na základních školách v Jindřichově Hradci je evidentní, že děti využívají internetu a sociálních sítí velmi aktivně a tráví na něm poměrně velké množství času. Příčinou může být podle Kožíška také to, že se jedná o službu, pomocí které je možné komunikovat s ostatními uživateli nebo si společně sdílet fotografie, videa a jiné dokumenty.¹¹² Využívání sdílení materiálů, včetně těch intimních, je v současnosti poměrně populární. Naštěstí podle dotazníkového šetření je patrné, že pouhé oslovování a finanční nabídky, za poskytnutí intimních materiálů, jsou mnohem častější než skutečné poskytnutí takovýchto materiálů. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, zmíněné fotografie či videa mohou být považovány za dětskou pornografii. To je podle TZ, § 192 vedeno jako trestný čin „Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií“, a může být potrestáno odnětím svobody až na dva roky. K těmto činnostem jsou nejčastěji používané sociální sítě, zejména Facebook, Instagram nebo Twitter. V teoretické části, ale i v dotazníkovém šetření, se

¹¹² KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 s. 24.

potvrdilo, že je používá velmi velké množství lidí, v našem případě dětí. Konkrétně z 213 tázaných respondentů používá sociální sítě 204 žáků.

Asi hlavní a zásadní možností, jak děti ochránit od nástrah internetu a pomoci jim z nebezpečných situací, je zájem a přístup rodičů. Každý rodič by měl preventivně se svým dítětem rozebírat jeho problémy, starosti, vztahy s kamarády, spolužáky, ale také jeho aktivitu ve společnosti a na internetu. Většina respondentů uvádí, že jejich komunikace s rodiči je dobrá, nikoliv výborná. Také kvůli tomu je poměrně velké množství kyberšikan. Pokud se zjistí, že je dítě obětí kyberšikan nebo sexuálního predátora, pak dítě potřebuje především podporu a pochopení. Je velmi důležité dítě vyslechnout v klidu a s rozvahou a nevyvíjet na dítě žádný tlak. Obtěžované dítě často prožívá silné či nepříjemné pocity, které jsou podobné pocitům zneužívaného dítěte. S kyberšikanou neboli snahou někomu ublížit nebo ho zesměšnit za použití elektronických prostředků,¹¹³ se respondenti dle výsledků dotazníkového šetření setkali velmi často. Z celkového počtu 213 respondentů se s ní setkalo 158 žáků, což znamená, že tento pojem rozhodně není ojedinělý. Jedním ze způsobů kyberšikan je odcizení účtu oběti, získané materiály dále útočník může zneužít k ponižování, vydírání, získání dalších materiálů nebo veřejnému zesměšnění. Celkem 145 respondentů uvedlo, že jim byl účet na sociálních sítích odcizen, z čehož vyplývá, že riziko je velmi vysoké. S tím je bezprostředně spojené také vydírání pod pohrůzkou vyzrazení tajemství. Celkem 31 respondentů, z celkového množství 213 respondentů, se s vydíráním setkalo. Je třeba si uvědomit, že šikana, případně kyberšikana, je velmi častý jev, který ze začátku může působit jako legrace nebo nevinné hašteření, Jeho následky ovšem často bývají velmi vážné nebo dokonce osudné. Z dotazníkového šetření je tedy evidentní, že komunikace s rodiči či spolužáky, není moc dobrá. Ovšem existují možnosti, které mohou pomoci třeba i zachránit život. Takovými možnostmi jsou např. linka bezpečí. Komunikace s neznámým člověkem může být pro oběť mnohdy mnohem jednodušší, než s rodiči nebo spolužáky. Dalším může být přístup učitelů. Právě učitelé by měli žáky poučovat, a to nejen při výuce, o rizicích hrozících dětem na internetu. Měli by jít dětem příkladem ke správnému a bezpečnému chování. Výsledky dotazníkového šetření vypovídají o tom, že absolutní většina dětí o těchto rizicích získala informace z jiných zdrojů, kterými jsou mimo jiné právě učitelé.

¹¹³ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. s. 59.

Ve škole by mělo dětem být vštěpováno, jak se v těchto situacích chovat. Dále také, že kdyby se někdo z nich setkal s obtěžováním na internetu nebo byl svědkem takového obtěžování, pak není porušením přátelství ani zradou, když dotyčný oznámí tuto informaci rodičům, učitelům nebo jiné dospělé a důvěryhodné osobě. Svěření takové informace dospělé osobě může zachránit pověst, budoucnost, nebo také samotný život. I přesto, že jsou děti s touto problematikou celkem dobře obeznámeny, jak vyplývá z dotazníkového šetření, na základě odborné literatury je jasné, že tato problematika je velmi závažná a nebezpečná. Spousta žáků komunikaci s neznámými lidmi, posílání intimních fotografií i kyberšikanu berou na lehkou váhu, neuvědomují si dostatečně rizika a nepoužívají dostatečné zabezpečení účtu. Sdílejí odvážné, až vyzývavé fotografie, a tím na sebe upoutávají pozornost predátorů a pedofilů. Jsou-li data od respondentů pravdivá, pak dvě děvčata z devátého ročníku neví, co je pedofil. I tato informace může děti přesvědčit k tomu, aby byly opatrnější. Tím by se tento problém stal méně častým, a tím pádem i menším rizikem nejen pro děti, ale pro všechny uživatele internetu a sociálních sítí.

Závěr

Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana je téma, které je jak dětmi, tak i dospělými poměrně podceňováno, ačkoliv je v této době velmi aktuální. Přestože existují organizace, školní programy i mediální kampaně, které mají tomuto problému zabránit, veřejná informovanost o rizicích není dostačující. Zákon pamatuje na ochranu dětí, jejich svobodu a soukromí, ale vzhledem ke stále se vyvíjejícím sociálním sítím, absolutní svobodě na internetu a anonymitě, je velmi těžké hlídat dodržování těchto zákonů. Nepřispívá k tomu ani to, že děti nedodržují základní pravidla o chování na internetu, vědomě sdílejí nevhodný materiál a upoutávají tak na sebe predátory. I přes právní úpravu, přístup rodičů, učitelů či široké veřejnosti, snažící se těmto rizikům zabránit se dá tedy předpokládat, že dětské oběti sexuálního obtěžování na internetu a kyberšikany se budou viděny i v budoucnu.

Cílem této práce bylo zjistit, jaká je aktivita dětí na sociálních sítích, kontakty s neznámými lidmi a míra rizika s tím spojená. Jak jsem již zmínil výše, aktivita dětí na internetu a konkrétně sociálních sítích je velmi vysoká. Dle mého názoru, vzhledem k nedostatečné kontrole rodičů o činnostech jejich dětí na sociálních sítích, udržují děti poměrně veliké množství kontaktů s neznámými lidmi. Právě to vede bezprostředně ke obrovskému zbroji rizika. Nic méně, vybrané téma, co se rozsahu týče, je velmi obsáhlé, což bylo patrné při psaní obsahu této práce, kdy jsem narážel na stále nová témata, která by bylo vhodné zmínit. Bohužel, vzhledem k obsáhlosti rozsahu, jsem byl nucen, některá témata zmínit buďto okrajově nebo je úplně vynechat. Při psaní práce jsem čerpal nejen z odborné literatury vztahující k této problematice, ale také z trestního zákoníku, neoborné literatury, či webových stránek.

Práce byla psána ve dvou částech. V první je teoreticky-metodická část a druhá část je aplikační. Všechny tyto části jsou členěny na kapitoly, popřípadě podkapitoly. V teoreticko – metodické části jsem se věnoval cíli a metodice práce. V další kapitole je popsána definice základních pojmů, týkající se kriminologie, nebo viktologie. Další kapitola se zaměřuje na internet, jeho historii a význam. Ve třetí kapitole jsem popsal, co jsou to sociální sítě, konkrétně vypíchnul nejpoužívanější ze sítí a napsal informace o nich. Další kapitola popisuje nejčastější rizika, se kterými se můžeme na internetu setkat, spojené s touto problematikou, vzhledem k obsáhlosti této kapitoly, jsem mnohá z rizik musel vynechat. V páté kapitole jsem se zaměřil na trestněprávní úpravu ochrany dětí.

V této kapitole jsem uvedl zákon č. 40/2009 Sb. TZ., konkrétně v hlavě III TZ „Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti“ a hlavě IV „Trestné činy proti rodině a dětem“. Dále také § 192 TZ zaměřující se na výrobu a jiné nakládání s dětskou pornografií a § 193 TZ zneužití dítěte k výrobě pornografie. V další kapitole jsem popsal sexuální obtěžování dětí na internetu. Sedmá kapitola se zaměřuje na prevence rizik, zejména na přístup rodičů, školy a veřejných organizací. A poslední, osmá kapitola teoretické části je věnována kyberšikaně. Zde je tato problematika rozepsána, vyjmenované její znaky a způsoby.

Druhá část neboli praktická je v úvodu věnována cíli výzkumu a výzkumným otázkám, jako například. Čas, který děti tráví na internetu, sdílení fotografií, zájem rodičů o aktivitách dětí na internetu a znalosti základních pojmů. Dále popisují metodiku praktické části, metodiku sběru dat informací analýzu informací. Zde jsem rozepsal odpovědi respondentů ze základní školy, kteří odpovídali na otázky z dotazníkového šetření. Z celkového počtu dotazníků bylo vyplněno 213 od žáků sedmého, osmého a devátého ročníku, tyto výsledky jsou zcela anonymní. Jednotlivé dotazníky byly vyhodnoceny pomocí grafů, na níž jsou zaznamenány odpovědi respondentů. Dále je v této části uveden výzkumný soubor, vyhodnocení dat a návrh opatření. V další kapitole jsou pospány výsledky výzkumu. Následně byla vypracována diskuze, kde jsem porovnal výsledky zjištěné v praktické části s fakty zaznamenané v teoretické části práce

Praktickým přínosem z práce shledávám ve zjištění užitečných informací ohledně informovanosti žáků o této problematice a základních pojmech. Dále zájmu rodičů a školy o aktivitu a činnost dětí na internetu a předcházení rizikových situací. Porovnání výsledků dotazníkového šetření s teorií získanou na základě odborné literatury a díky tomu zjistit, jak dobře jsou děti připravené bezpečně využívat internet.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BARRETT, D. J. *Bandité na informační dálnici*. Brno: Computer Press, 1999. Jak si poradit na Internetu. ISBN 80-7226-167-3.
2. BLUM, A. *Z čeho je internet: výprava do nitra světové sítě*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3800-7.
3. ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.
4. HENTIG, H. *The Criminal and His Victim*. New York : Schocken Books, 1948 (reprint 1979)
5. ECKERTOVÁ, L. a DOČEKAL, A. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
6. HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9
7. KOLOUCH, J. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.
8. KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ V. *Bezpečně n@ internetu* Vydal Grada 2016 ISBN: 978-80-247-5595-3
9. KRÁL, M. *Bezpečný internet: chraňte sebe i svůj počítač*. Praha: Grada Publishing, 2015. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-5453-6.
10. KRÁL. M., *První kroky s internetem*. Vydal. Grada 2014. ISBN: 978-80-247-5245-7
11. MATĚJKA, M. *Počítačová kriminalita*. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-419-2
12. MAX, H. a Taylor R. *Skype: kompletní průvodce*. Praha: Grada, 2008. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-2123-1.
13. NOVOTNÝ, O. a ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-08-4.
14. PECHÁČKOVÁ, Marika. *Kdo chytá v síti*. Brno: BizBooks, 2020. ISBN 978-80-265-0919-6.
15. ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2.

16. ŘÍČAN, P. a JANOŠOVÁ P. *Jak na šikanu*. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-2991-6.
17. SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-501-2.
18. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. ISBN 978-80-86708-21-8.
19. VÁGNEROVÁ, K. a BAJEROVÁ, M. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-611-7
20. VOLFOVÁ, I., KOZÁKOVÁ Z. a VELEMÍNSKÝ M. *Prevence sexuálního zneužívání dětí a adolescentů se specifickými potřebami*. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-129-1.

Elektronické zdroje

1. www.sprava-site.eu/internet/ [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: https://www.sprava-site.eu/internet/Co_je_to_internet?
2. www.jaknainternet.cz. [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <http://www.jaknainternet.cz/page/1205/historie-internetu/>
3. www.aktualne.cz [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/twitter/r~i:wiki:1441/>
4. www.kurzy.cz [online]. [cit. 21-01-30] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/560690-instagram-aktualne-nejdynamictejsi-socialni-sit-v-cr-slavi-10-let/>
5. www.Sitevhrsti.cz [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/socialni-site/youtube/>
6. Zneužívání dětí. www.policie.cz [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zneuzivani-deti-na-internetu.aspx>

Legislativní dokumenty

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje

PŘIBYL, Tomáš. Perličky, zajímavosti, statistiky a kuriozity. Newsletter Linky Bezpečí k Bezpečnému internetu: *Seznámení s kybernetickým prostorem*. 2010, 8., s. 3.

Seznam zkratek

Tzv. – Tak zvaný

Tzn. – To znamená

Č. – Číslo

Atd. – A tak dále

Např. – Například

SMS – (Short message service) Krátká textová zpráva

Apod. – A podobně

Aj. – A jiné

TZ. – Trestní zákoník

Sb. – Sbírka

USA – Spojené Státy Americké

UCLA – Kalifornská universita v Los Angeles

Apra- Net – Počítačová síť, kterou lze označit za předchůdce dnešního internetu.

Seznam grafů

Graf č.1 strana 36

Graf č.2 strana 37

Graf č.3 strana 38

Graf č.4 strana 38

Graf č.5 strana 39

Graf č.6 strana 39

Graf č.7 strana 40

Graf č.8 strana 41

Graf č.9 strana 41

Graf č.10 strana 42

Graf č.11 strana 43

Graf č.12 strana 43

Graf č.13 strana 44

Graf č.14 strana 44

Graf č.15 strana 45

Graf č.16 strana 45

Graf č.17 strana 46

Graf č.18 strana 47

Graf č.19 strana 48

Graf č.20 strana 48

Graf č.21 strana 49

Graf č.22 strana 49

Graf č.23 strana 50

Graf č.24 strana 50

Graf č.25 strana 51

Graf č.26 strana 52

Graf č.27 strana 53

Graf č.28 strana 53

Graf č.29 strana 54

Graf č.30 strana 54

Graf č.31 strana 55

Graf č.32 strana 55

Graf č.33 strana 56

Graf č.34 strana 57
Graf č.35 strana 58
Graf č.36 strana 58
Graf č.37 strana 59
Graf č.38 strana 59
Graf č.39 strana 60
Graf č.40 strana 60
Graf č.41 strana 61
Graf č.42 strana 62
Graf č.43 strana 63
Graf č.44 strana 63
Graf č.45 strana 64
Graf č.46 strana 64

Přílohy

Dotazník

Jmenuji se Jan Michálek, jsem studentem Vysoké školy evropských a regionálních studií Českých Budějovicích. V rámci mé bakalářské práce jsem vypracoval tento anonymní dotazník, který mi má nastínit informace, týkající se sexuálního obtěžování dětí na internetu a kyberšikany. Výsledky tohoto dotazníku budu analyzovat a zpracovávat v praktické části mé bakalářské práce. Zároveň bych touto cestou chtěl upozornit na nebezpečí, které internet může přinést. Dotazník je zcela anonymní. Prosím o vyplnění.

1. Do jakého ročníku chodíte?
..... (napište)
2. Jaké je vaše pohlaví?
..... (napište)
3. Kolik času denně trávíte na internetu?
..... (napište)
4. Komunikujete s rodiči o vašich činnostech na internetu?
výborný dobrý špatný
5. Komunikujete se spolužáky o vašich činnostech na internetu?
Ano Ne Nevím

Otázky týkající se chování dětí na internetu:

6. Navštěvujete sociální sítě (Facebook, Instagram, Tik tok a jiné)?
Ano Ne Nevím
7. Byli jste někdy na internetu osloveni lidmi, které neznáte?
Ano Ne Nevím
8. Setkali jste se na internetu s dotazy na intimní věci a sex?
Ano Ne Nevím
9. Poslali jste někdy někomu fotografii vašeho nahého těla nebo jeho intimní části?
Ano Ne Nevím
10. Dostali jste finanční nabídku za posláni fotky nebo zapnutí webové kamery, na niž jste měli být nazí?
Ano Ne Nevím

Otázky, jak kontrolují rodiče činnost svých dětí na sociálních sítích:

11. Kontrolují rodiče, co děláte, vyhledáváte nebo kolik času trávíte na internetu?
Ano Ne Nevím
12. Omezují vám rodiče přístup k internetu?
Ano Ne Nevím
13. Poučili vás rodiče o nebezpečích, s kterými se můžete setkat na internetu?
Ano Ne Nevím
14. Získali jste informace o nebezpečích na internetu z jiných zdrojů?
Ano Ne Nevím
15. Vlastní vaši rodiče účet na sociální síti?
Ano Ne Nevím

Otázky zjišťující bezpečnostní gramotnost dětí využívající sociální sítě?

16. Kdyby vás, nebo vašeho kamaráda/ku někdo na internetu obtěžoval, řekli byste to rodičům?
Ano Ne Nevím
17. Využíváte nějaké možnosti k zabezpečení profilu na sociální síti?
Ano Ne Nevím
18. Sdílíte na sociálních sítích fotografie, na kterých jste oblečení ve spodním prádle, plavkách nebo zcela nazí?
Ano Ne Nevím
19. Víte, kdo je to pedofil?
Ano Ne Nevím
20. Šli byste na schůzku s člověkem, s kterým jste se seznámili přes internet?
Ano Ne Nevím

Kyberšikana

21. Setkali jste se s pojmem kyberšikana?
Ano Ne Nevím

22. Urážel vás někdy někdo veřejně na sociálních sítích?
Ano Ne Nevím
23. Byl vám někdy odcizen účet na sociálních sítích?
Ano Ne Nevím
24. Setkali jste se na internetu s vydíráním pod pohrůzkou vyzrazení tajemství?
Ano Ne Nevím
25. Setkali jste se někdy s obtěžujícími zprávami, hovory nebo prozváněním?
Ano Ne Nevím

Souhlas k dotazníkovému šetření

Já ředitel 5. Základní školy v Jindřichově Hradci, uděluji souhlas Janu Michálkovi k provedení dotazníkového šetření na téma: „Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana“ ve školním roce 2021/2022

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
Jindřichův Hradec III
Vajgar 692 ①
PaedDr. Pavel Štefl

ředitel školy

Souhlas k dotazníkovému šetření

Já ředitelka 4. Základní školy v Jindřichově Hradci, uděluji souhlas Janu Michálkovi k provedení dotazníkového šetření na téma: „Sexuální obtěžování dětí na internetu a kyberšikana“ ve školním roce 2021/2022

v J. Hradci 17.9. 2021

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
Jindřichův Hradec III, Vajgar 692
377 04 JINDŘICHŮV HRADEC

Mgr. Jana ŠPERLOVÁ